Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 12 koron rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10. i 25. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 24. Dnia 25. grudnia 1900. **XXVII. rocznik.**

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Tadeusz Romanowicz.**

Treść: Protokół XXVI. zwyczajnego Walnego Zgromadzenia delegatów Związku stow. zarob. i gosp. w Galicyi z W. Ks. Krakowskiem. (Dokon.). — Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za m. listopad 1900. — O należytościach bezpośrednich. — Ruch stowarzyszeń.

PROTOKÓŁ

XXVI. zwyczajnego walnego zgromadzenia

delegatów Związku

stow. zarob. i gosp. w Galicyi z W. Ks. Krakowskiem,

odbytego we Lwowie

w sali Koła literacko-artystycznego (Gmach Skarbka)

w dniach 23. i 24. listopada 1900 r.

II. Posiedzenie z dnia 24. listopada 1900 r.

Porządek dzienny:

I. Sprawozdanie komisyi o czynnościach Wydziału w roku ubiegłym.

II. Sprawozdanie komisyi o lustracyach.

III. Sprawozdanie komisyi budżetowej o preliminarzu na rok 1901.

IV. Sprawozdanie komisyi o innych wnioskach.

V. Wybór uzupełniający w miejsce występujących z kolei członków Wydziału: śp. Bandrowskiego Alfreda, tudzież pp.: Reszetyłowicza Filemona, Szczepańskiego Piotra i Żardeckiego Bolesława na 3 lata.

VI. Wybór komisyi kontrolującej do sprawdzenia rachunków na rok 1901.

VII. Oznaczenie miejsca przyszłego Walnego Zgromadzenia.

VIII. Zamknięcie Zgromadzenia.

O godzinie 9. min. 35. rano, otwiera posiedzenie przewodniczący p. Dr. Adolf Wurst i zaprasza wybrane na wczorajszem posiedzeniu komisye do zdania sprawy ze swoich czynności.

ad I. Imieniem komisyi wydziałowej ks. Franciszek Rabiej, odczytuje następujące sprawozdanie:

„Komisya po szczegółowem zbadaniu sprawozdania, znalazła je wyczerpującem i dokładnem i przyszła do przekonania, iż Wydział na każdym kroku czuwał nad rozwojem Towarzystw, spieszył tymże z pomocą, osobliwie w ucisku fiskalnym i szedł im na rękę, kiedy Towarzystwa tego żądały. Przedewszystkiem komisya podnosi uznanie Wydziałowi za usilne dołożenie starań ku ścisłemu wykonywaniu kontroli miejscowej i szkontr w Towarzystwach związkowych, co nadzwyczaj dodatnio wpływa na rozwój Towarzystw i wzmacnia zaufanie do naszych Towarzystw. Komisya podnosi konieczność wykonywania tej kontroli wewnętrznej we formie wprowadzonej już przez Wydział i sądzi, że w ten sposób uchyli się krytykę i utyskiwania na słabą kontrolę Związku.

Komisya uznaje również dodatnią działalność Wydziału, co do starań o zasiłek od Wysokiego Sejmu na drugiego lustratora, a przedewszystkiem komisya wyraża podziękowanie WP. posłowi Sękowskiemu, jako referentowi tejże petycyi w Sejmie — oraz ponawia prośbę, aby petycyę Wydziału nadal chętnie i gorliwie popierał i zwraca się z gorącym apelem do zasiadających w naszem gronie posłów, aby jako nasi przyjaciele dołożyli starań, by petycya Wydziału znalazła przychylne przyjęcie w Wysokim Sejmie. Komisya żywi niepłonną nadzieję, iż Wysoki Sejm, przekonany o dodatniej działalności naszych Towarzystw i Związku, już w tym roku przychyli się do prośby Wydziału Związku.

Wreszcie komisya uznaje w pełni dodatnią działalność Wydziału Związku we wszystkich kierunkach

i wyraża życzenie, by Towarzystwa należące do Związku z wszelkich rad i wskazówek Związku korzystały, do nich ściśle się stosowały i chętnie je wykonywały.

Komisya uznaje zarazem za pożądane, by Towarzystwa związkowe w swych drukach, nagłówkach listów i t. p. używały nazwy „należące do Związku St. Z. i G.“.

Po dyskusyi, w której brali udział pp.: Biechoński, Zabierzowski, Wiesiołowski, Malicki i Romanowicz — tudzież po przemówieniu referenta ks. Rabieja, sprawozdanie komisyi przyjęto.

Z kolei odczytano uchwałę XVIII. Walnego Zgromadzenia funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, zmieniającą §. 5. lit. *a)* statutu w tym kierunku, że stowarzyszenia mają płacić na rzecz funduszu zaopatrzenia 10%, zaś funkcyonaryusze 6% rocznej płacy; tudzież na wypadek, gdyby Walne Zgromadzenie delegatów uchwały tej nie zatwierdziło, wniosek alternatywny: „Towarzystwa i funkcyonaryusze opłacają tytułem wkładek do funduszu zaopatrzenia po (sześć) 6% rocznej płacy funkcyonaryusza“. Uchwały powyższe Walnego Zgromadzenia funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przedłożono dlatego Walnemu Zgromadzeniu delegatów, gdyż wedle §. 18. statutu funduszu zaopatrzenia, do zmiany statutu, którąby miała na celu podwyższenie wpłat przez stowarzyszenia na korzyść funduszu zaopatrzenia wnoszonych, potrzebnem jest przyzwolenie Walnego Zgromadzenia Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nad pierwszym wnioskiem (10% Towarzystwa, 6% funkcyonaryusze) wywiązała się ożywiona dyskusya, w której Dr. Lechowski oświadczył się przeciw wnioskowi, ponieważ Walne Zgromadzenie nie jest powołane do decydowania w tej sprawie, bo interesowanych jest tylko 31 stowarzyszeń należących do funduszu zaopatrzenia, więc uchwała byłaby powzięta większością nieinteresowanych — a nakładałaby zbyt wielkie ciężary na stowarzyszenia, należące do funduszu. P. Ulmer popierał wniosek o podwyższenie wkładek do funduszu, wykazując jak iluzorycznem jest dotychczas zabezpieczenie funkcyonaryusza na starość lub na wypadek niezdolności do pracy, — tudzież dowodząc, że uchwała taka może przyczynić się tylko do pozyskania ludzi fachowych i uczciwych pracowników.

Wreszcie na wniosek p. Terenkoczego, przyjęto ogromną większością głosów alternatywną uchwałę Walnego Zgromadzenia funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych: „Towarzystwa i funkcyonaryusze spłacają tytułem wkładek do funduszu zaopatrzenia po (sześć) 6% rocznej płacy funkcyonaryusza“.

ad II. Imieniem komisyi lustracyjnej zabrał głos p. Dyr. Kusiba, a po gruntownem uzasadnieniu i wyczerpującem streszczeniu obrad komisyi, odczytał p. referent następujące wnioski:

„I. XXVI-ty Zjazd delegatów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, uznaje zakres pracy lustracyjnej, dotąd przez Związek praktykowany, za dostateczny, jeżeli z lustracyą Związku współdziała miejscowa komisya kontrolująca stowarzyszeń i jeżeli ta miejscowa kontrola przez komisyę szkontrującą, w stowarzyszeniu przepisowo, należycie, wykonywana zostaje.

Wobec tego wystosuje Wydział Związku pismo do Prezydyów, oraz pojedynczych członków każdoczesnych komisyi szkontrujących w stowarzyszeniach związkowych, — w którem wskaże pomienionym organom potrzebę, tudzież konieczność stałego, peryodycznego szkontrowania; wreszcie pouczy je o granicach w jakich lustracya zawodowa (Związku) jedynie obracać się może i zażąda, by zarządy miejscowe od czasu do czasu Związkowi sprawozdanie o swych lustracyach nadsyłały. Łatwo bowiem zrozumiemy, że wykrycie możliwych nadużyć jest skorszą możnością własnych komisyi z łona członków odnośnego Towarzystwa wybranej“.

„II. Delegat (lustrator) związkowy, winien jest wezwać do współudziału w lustracyi Prezesa, tudzież członków każdoczesnej komisyi szkontrującej, lustrować się mającego stowarzyszenia“.

„III. Pomimo uznania dotychczasowego zakresu pracy lustracyjnej, uznaje Zjazd delegatów za wskazane pogłębienie, i rozszerzenie sposobu lustrowania, wykonywanego przez zawodową lustracyę, a wobec tego uznaje potrzebę pomnożenia sił lustracyjnych Związku, o ile budżet Związku na taki wydatek pozwoli, na razie bez obciążania dalszego Towarzystw“.

„IV. Zjazd delegatów uznaje konieczność prowadzenia możliwie dokładnej statystyki; co do udzielanego przez Towarzystwa zwykłego kredytu włościańskiego, wobec czego bilanse Towarzystw muszą wykazywać rozdział pożyczek włościańskich od pożyczek innych kategoryi“.

Po ożywionej i obszernej dyskusyi, w której podnoszono trudność znalezienia na miejscu osób chętnych do podjęcia obowiązków komisyi kontrolującej miejscowej — przyjęto w głosowaniu wnioski komisyi lustracyjnej bez zmiany.

ad III. W imieniu komisyi budżetowej p. Dr. Szymański, referuje sprawę budżetu na rok 1901 i przedstawia następujący:

Preliminarz dochodów i wydatków na rok 1901.

A. Wydatki:

1.	Lokal	1.000 kor.
2.	Płace	15.340 „
3.	Fundusz zaopatrzenia i podatki	940 „
4.	Kierownictwo biura, redakcya czasopisma i koszta podróży członków Wydziału	3.800 „
5.	Koszta lustracyi	4.000 „
6.	Nakład druków i ksiąg	3.600 „
7.	Wydawnictwo czasopisma	1.500 „
8.	„ statystyki	1.800 „
9.	Wydatki biurowe	600 „
10.	Spłata długu	3.250 „
11.	Biblioteka	100 „
12.	Fundusz dyspozycyjny	800 „
	Razem	36.730 kor.

B. Dochody:

1.	Wpisowe	140 kor.
2.	Opłaty stowarzyszeń	22.200 „
3.	Zwrot kosztów lustracyi	400 „
4.	„ zaliczek na płace	300 „
5.	Sprzedaż druków	6.200 „
6.	Wydawnictwo czasopisma	2.500 „
7.	„ statystyki	1.600 „
8.	Dochody nadzwyczajne	1.100 „
	Niedobór	2.290 „
	Razem	36.730 kor.

Preliminarz ten w całości uchwalono z tem, że wykazany niedobór pokryty będzie w części zapasem kasowym z 31. grudnia 1900, w części zaś ewentualnym zwrotem kosztów, poniesionych przez Związek przy zakładaniu Akcyjnego Banku Związkowego. Opłaty stowarzyszeń przyjęto w normie dotychczasowej 3% czystego zysku w granicach od 50 koron jako najniższej, do 500 koron jako najwyższej wkładki; od opłat wniesionych po 1. lipca, liczyć się będzie 5% zwłoki za czas od 1. stycznia, aż po dzień zapłaty.

Przed przystąpieniem do dalszego porządku dziennego, oddał p. Dr. Wurst przewodnictwo w ręce p. Jana Kosmana, poczem p. Dr. L e c h o w s k i jako referent komisyi dla spraw Banku Związkowego oznajmił, że założenie Banku jest faktem prawie dokonanym, gdyż subskrybcya jest już ukończona. Jestto chwila epokowa w życiu i rozwoju Towarzystw do Związku należących; Bank wydźwignęliśmy sami, stowarzyszenia złożyły się nań sumą około 600.000 koron, zaś osoby prywatne sumą 400.000 koron. Zatem kapitał 1-go miliona koron jest już gotów! Mowca kończy wezwaniem, by Towarzystwa przygotowały subskrybowane kwoty i było gotowe każdego czasu je wpłacić. — Wreszcie stawia wniosek: „XXVI. Walne Zgromadzenie Delegatów Związku wyraża Panu Dr. Kusztelanowi, Dyrektorowi Banku Związkowego w Poznaniu — podziękowanie za chętne udzielenie dokładnych i fachowych informacyi delegatom Wydziału Związku p. Dr. Lechowskiemu i p. Ulmerowi, którzy na miejscu informowali się o organizacyi i szczegółach prowadzenia Banku Związkowego w Poznaniu.

Przemowę Dra Lechowskiego przyjęto gorącymi oklaskami, wniosek jego uchwalono, a na wniosek jednego z delegatów, wyrażono podziękowanie pp.: Dr. Lechowskiemu i N. Ulmerowi, tudzież Komitetowi Założycieli Banku.

Delegat p. S z y d ł o w s k i, imieniem komisyi dla sprawy stowarzyszeń rękodzielniczych w obszerniejszem przemówieniu nawiązuje tę sprawę do poprzedniej, wyrażając nadzieję, że przyszły Bank Związkowy i Wydział Związku będzie usilnie stowarzyszenia te popierał. Referent imieniam komisyi wnosi:

XXVI. Zjazd delegatów Związku raczy uchwalić:

1. Zjazd zaleca Zarządom stowarzyszeń związkowych — aby wszędzie, gdzie miejscowe stosunki temu odpowiadają, zajęły się z całą gorliwością zakładaniem stowarzyszeń, mających ekonomiczną doniosłość dla rękodzielników, w kierunku wytwórczo-handlowym.

2. Należy się starać przedewszystkiem o zainteresowanie takiemi spółkami stowarzyszeń przemysłowych i ich Związków okręgowych, istniejących na podstawie ustawy przemysłowej — a dopiero, gdyby te stowarzyszenia nie przedstawiały dostatecznego oparcia dla tej sprawy, wytwarzać po za niemi koła inicyatorów, wśród inteligentniejszych rękodzielników.

3. Związkowe Towarzystwa zaliczkowe powinny przyjść Spółkom tym z pomocą, dogodnym kredytem, z zastosowaniem rat spłaty do właściwości przedsiębiorstwa Spółki — członkom Spółek surowcowych, które nie powinny towaru dawać na kredyt, udzielać kredytu z dogodnemi spłatami, na zapłaceuie towaru w spółce pobranego — umożliwiać rzemieślnikom urochomienie wierzytelności książkowych — wszystko z zachowaniem wszelkich ostrożności, co do bezpieczeństwa udzielonego kredytu.

4. Poleca się Wydziałowi Związku, aby opracował i ewentualnie ogłosił statuty wzorowe dla poszczególnych rodzajów Spółek rękodzielniczych — wraz z wskazówkami co do ich zakładania i prowadzenia; — by tenże Wydział stowarzyszeniom związ-

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

za miesiąc listopad 1900.

Miejscowość i firma	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Biecz Tow. wzaj. kredytu	53221	2085	213844	11150	3130	12441	5495	301366	276619	1878	21797	1073
Bircza Tow. zal.	47328	16979	56974	119520	—	6345	2109	249254	234812	3819	7225	3399
Błażowa Stow. z. „Pomoc“	6431	788	69170	—	—	3957	32000	112346	87475	1451	22064	1357
Bochnia Tow. zal.	47508	7989	97426	7753	—	10505	1243	172424	155989	5234	9729	1471
Bołszowce Kasa zal. „Nadz.“	41276	9241	69112	—	—	8068	554	128250	113806	3973	4435	6036
Bołszowce Bank zal.	45140	10844	65952	27050	—	8007	358	157351	136895	2742	9935	8079
Borszczów Pow. K. zal. i oszcz.	29714	41185	92124	39645	4506	5422	—	105596	97776	4005	1505	2311
Brzesko Tow. zal.	122734	51831	464510	—	—	30534	100891	770499	548266	7831	266198	8204
Brzostek Tow. zal.	17306	3268	62215	10907	—	5067	—	98763	93552	2533	379	2299
Brzozów P. T. zal.	62000	38782	560551	—	—	47802	18483	727617	602598	11061	110374	3584
Chodorów Tow. zal.	8083	1521	16242	7540	—	1639	305	35329	33579	1613	34	104
Czortków Bank zal.	81414	14143	326213	-	—	25853	—	447624	405595	5600	25568	10861
Dąbrowa Tow. zal.	176525	73273	666512	—	—	45307	86261	1047877	824950	15704	171339	14511
Dębica Tow. wzaj. kredytu	121381	31577	621749	—	—	41485	3889	820081	718521	16318	52119	33123
Dobczyce St. poż. i oszcz. „Wz. p.“	16508	4160	31319	25300	-	2284	80	79651	71571	2890	4890	301
Dobromil Tow. zal.	67853	16312	104016	11300	1812	12189	—	213482	193082	—	17868	2531
Drohobycz T. zal.	107654	38059	592738	—	—	36658	2561	777670	634211	10123	60078	23355
Dubiecko Tow. zal.	35505	8787	70581	37470	—	9098	4813	166255	151597	3537	10223	898
Dukla Tow. zalicz.	61860	11378	208954	31024	4589	16784	1341	335930	297969	6244	26030	5685
Dynów Tow. zal.	35007	7633	186430	21494	—	8854	3143	262261	226211	—	9443	999
Frysztat Bank polski	26166	5018	179015	—	—	—	2441	212640	219965	1576	15373	3521
Frysztak Tow. zal.	4210	302	37362	—	—	4984	6622	53480	29589	1612	20219	2060
Gliniany Tow. zal.	93717	43115	303544	88078	3942	26436	25	558856	501273		45126	457
Głogów Pow. T. zal	90977	37754	635131	20900	—	44029	1537	830328	782661	9609	28120	9938
Gorlice Tow. zal.	192024	96185	774481	600457	—	58432	39705	1761286	1572702	23179	159237	6169
Grzymałów Kasa zal. „Pomoc“	1687	192	8069	—	—	622		10571	9713	557	—	301
Grybów Tow. zal.	77125	25524	540118	15800	—	21578	22727	702872	653074	6512	36245	7040
Husiatyn P. T. zal.	37903	10910	196878	17171	2210	17751	275	283098	262964	5953	11456	2725
Jasło Tow. zalicz.	131877	73355	943006	26354	—	47125	284488	1506206	956119	14327	536295	1465
Jaworów Tow. zal.	83122	25556	274763	44000	2400	—	23007	452848	399824	10953	34223	7847
Jezierzany T. poż. i osz. „Wz. P.“	7137	939	25390	—	—	2408	451	36324	33915	1169	720	520
Jordanów St. poż. „Praca i oszcz.“	46971	24301	222562	—	—	16214	—	310049	235098	3746	69182	310049
Kalwarya zebrz. T. oszcz. i poż.	33800	3132	198684	—	—	19168	3952	258735	247855	4999	4066	1815
Kalwarya zebrzydowska T. stol.	2211	1798	—	13225	—	—	32	17266	4861	1665	10736	4
Kałusz Tow. zal.	46909	17734	118986	7500	—	6875	6830	204333	160469	4409	36671	2783
Kamionka strumiłowa P. T. zal.	55340	23865	303004	—	—	15050	14044	411303	312266	82316	5869	11062
Kolbuszowa T. z. „Szcz. Boże“	63633	31093	253842	—	—	15501	23095	387164	281790	3492	90387	11496
Kołomyja T. zal.	92874	40201	400440	30761	—	26748	9459	600483	519699	9914	22874	10996
Komarno Tow. zal.	72535	24869	200322	61115	—	17090	2511	378443	297167	8750	72015	511
Kraków Tow. kred. ręk. i przem.	120018	39366	728054	175124	—	50209	5351	1118121	978977	15963	111589	11592
Kraków Bank chrześcijański	17313	2016	45165	10097	—	4468	—	79059	74905	3096	459	698
Kraków Tow. zal.	220123	49158	781307	245259	—	63133	12790	1371770	1192432	—	114886	64452
Krynica St. p. i osz. „Wz. pomoc“	34861	8149	167469	--	—	6208	—	216686	192909	4486	16801	2490
Kulików Kasa zal. „Nadzieja“	23852	6809	24668	44000	—	2213	2851	104391	92993	4712	3745	2942
Kuty Mieszcz. Kasa zal. i oszcz.	11975	1986	26717	13984	—	2382	—	57043	52138	2621	218	2066
Lisko Tow. zalicz.	129048	37091	718334	184010	1118	54440	5295	1129336	1058644	15733	48849	6110
Lwów Związek kredytowy	69773	8827	34082	222159	—	10970	2403	348215	318969	—	17047	11998
„ T. z. urz. i sł. g. dr. żel.	49686	14420	41415	258747	—	13494	14643	392404	379923	4448	4591	3442
„ T. eskont. i zal	54184	14014	29317	28363	—	8659	11404	145940	113346	4374	22160	6062
„ Spółka kredyt. budown.	21551	490	31548	—	—	512	—	54102	15756	1248	32351	4748
„ Bank zaliczkowy	384397	121063	1733907	918242	—	129225	50	3286885	2925145	40911	299677	21151

Miejscowość i firma	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Lwów T. zal. urzęd. poczt.	82203	11345	54095	186341	—	14155	2509	350647	336401	7537	2870	3839
„ Lwowsk. T. zalicz.	40743	3368	13194	77169	—	5862	—	140336	127895	6017	2166	4256
„ Bank dla ubezp. i przem.	76075	3517	28731	218845	—	11896	19617	358681	306418	24106	15148	13009
„ Tow. wzaj. kred.	142231	17118	124513	138817	—	7473	1298	431440	413907	3436	6711	7385
„ Pow. Tow. zal.	31558	9729	141477	12000	—	—	—	194764	179628	2783	10020	2332
Lubaczów Tow. kred. miejskie	182967	25990	122962	8620	—	10184	7	350730	342022	5534	3122	53
Lubaczów St. zal.	4026	7702	115510	41816	725	9851	—	215863	201279	—	12928	1656
Maków St. poż. „Wzaj. pom."	133293	51657	367191	—	1310	26982	807	581238	358045	8857	200991	133 5
Mielec Tow. zal.	37729	16656	269383	4000	3630	9738	2101	343237	335004	3369	1124	3740
Mikołajów Kasa zal. „Nadzieja"	9069	2635	2317	15900	—	624	713	31258	27932	243	2804	279
Mikulińce Tow. zal	2892	1154	3622	5483	—	883	—	14034	13395	258	23	359
Milówka Stow. oszczędn. i poż.	33087	13029	77708	20390	—	—	992	145207	107523	2917	32179	1945
Mościska Tow. zal.	73923	29588	244106	—		9742	1986	359344	304771	10559	38283	5732
Mszana Tow. zal.	8679	2028	16489	13502		935	635	42266	40197	968	600	502
Nadwórna Kasa zal.	69448	8009	173534	53944	2203	7879	—	315017	288418	2996	19652	3952
Nisko Pow. Kasa zal. i oszcz.	11380	2505	29814	4700	—	2419	19	50836	41932	519	4298	4091
Nowy Sącz K. zal.	167316	70097	962772	—	—	48135	14856	1263175	1149069	11501	92656	9950
Obertyn Kasa zal. i oszczędn.	14706	4833	40634	12653	—	5167	741	78734	74852	1386	2273	264
Oświęcim Tow. oszczęd. i poż.	245112	80267	932992	—	—	70910	—	1329281	1195280	8390	90560	35050
Pilzno Stow. oszczęd. i poż	30805	17779	297884	21136	—	14886	4534	387023	360477	6286	15008	5252
Podgórze St. p. i o. „Wz. p."	135467	52060	675748	114682	15606	27327	1122	1022012	985348	12197	9169	15298
Podhajce Tow. zal.	50298	6915	144961	36650	1786	14777	178	255565	242415	5317	4277	3556
Przemyśl K. zal. rzem. i rol.	237472	135562	694358	67743	—	51108	117111	1303354	1060915	21973	195985	24482
Radomyśl Stow. oszcz. i poż.	18445	8935	106695	10200	—	7604	188	152068	132031	1872	16117	2049
Radymno Kasa zal.	41325	6884	55604	46314	—	8745	4273	163145	146677	3466	3655	9348
Radziechów T. zal.	118117	39530	359591	—	1495	19528	7108	545369	506269	9920	20810	8370
Rawa ruska Pow. K. zal i oszcz.	32105	7863	163314	17400	154	10829	2182	233847	216964	3130	8225	4829
Rohatyn Tow. zal.	35763	20044	131090	—	—	13624	5887	206409	157935	4655	17697	2013
Rozdół Tow. zal.	8714	2736	17137	22500	—	385	1598	53070	48644	2098	734	1593
Rudki Tow. zalicz.	48593	17455	179588	22000	—	9160	104	276899	246383	7103	17902	5511
Rudnik Kasa zal. i o.	39499	4568	211131	—	—	15886	1250	272324	252636	1882	11401	6405
Sąd. Wisznia K. z. „Nadzieja"	43032	10589	31222	50769	—	8096	—	143709	136442	2436	2203	2628
Sambor K. z. rękodz. i roln.	34053	11079	160114	43132	—	9661	44	258085	187416	2674	65302	2692
Skałat Tow. zal. i kredytowe	100602	41594	105650	209073	—	15059	4483	476461	416334	602	49374	10152
Skawina Stow. poż. i oszczęd.	27244	5394	76900	18859	—	8386	1157	137940	135079	1302	252	1307
Śniatyn Tow. zal.	40969	36154	187430	—	909	11996	928	278385	229369	4550	33684	10783
Sokal Tow. zalicz.	42241	36463	277412	60335	5886	20846	504	443686	351585	7366	79384	5351
Stanisławów Bank zalicz.	135534	21820	223372	222460	849	26832	33585	664452	525580	11242	122842	4789
„ Bank mieszcz.	210675	64248	718208	200973	—	42648	3589	1240297	1081639	135076	18992	4589
Strusów Kasa oszcz. i poż.	37610	6137	55615	32982	—	8460	221	141026	131321	5541	2562	1332
Stryj Tow. zalicz.	96057	26064	213140	—	—	21864	17421	374544	300995	18047	42685	12816
Szczerzec T. K. zal.	25725	4696	56526	17900	—	2198	153	107198	99473	1572	5698	455
Tarnobrzeg T. zal.	23011	23507	83283	—	1	9506	3732	123040	107339	12867	2110	724
Tłumacz St. kred.	72905	19411	258890	14570	—	20437	—	386213	321535	15777	46609	2292
Tuchów Kasa zal. i oszczędn.	12512	762	95412	—	—	5376	—	114062	106143	864	4	7051
Turka Pow. T. zal.	44592	5183	171471	34073	2825	13368	779	272592	260175	6480	3951	1986
Ulanów Tow. zal.	11862	2531	19352	20608	—	3328	—	57681	53362	2042	658	1620
Ustrzyki dolne Tow. zalicz.	22425	4686	45338	46365	—	7326	793	126933	120073	3180	3274	406
Zakopane Tow. zal.	26171	7649	363077	—	—	16303	—	413200	301568	3232	100301	8099
Zaleszczyki T. kr. „Wz. pom."	13394	1871	17732	9600	—	3010	—	45607	39550	3430	1973	654
Zator Tow. zalicz.	7476	680	28995	5600	—	1825	—	44576	42878	726	35	937
Złoczów Kasa zal.	34754	13334	101321	65670	—	8669	199	223947	215259	7105	301	582
„ Tow. zal.	143347	58490	449213	—	—	32877	16254	700091	609641	10684	71854	7911
Żmigród Tow. zal.	20995	3500	97164	17287	—	7498	--	146444	136530	5893	2638	1384
Żółkiew Kasa zal. i oszczędn.	51446	41363	32382	133861	2458	4818	2178	268506	191128	53502	9569	7499

Uwaga. Rachunki miesięczne należy nadsyłać **w kowertach niezaklejonych**, opłaconych **marką trzygroszową.**

kowym w wykonaniu uchwał 1 do 3, użyczał wszelkiej pomocy, rad i wskazówek, ewentualnie współdziałał przez swoich delegatów — a gdzie się to okaże potrzebnem i możliwem, brał inicyatywę, — dalej by popierał u władz rządowych i autonomicznych, spółki rękodzielnicze w uzyskaniu tych ulg i ułatwień, jakich władze te w celu popierania przemysłu krajowego udzielać powinny.

5. Poleca się Wydziałowi Związku, ażeby dla spraw, powyższemi uchwałami objętych, utworzył osobną sekcyę — do której powołałby reprezentantów krajowego Związku przemysłowego we Lwowie, oraz i innych instytucyi zajmujących się rękodzielnictwem, przemysłem i handlem.

P. Dr. Lechowski popiera wniosek komisyi, dowodząc koniecznej potrzeby równoczesnej pracy nad podniesieniem wykształcenia w kierunku praktycznym tj. handlowym i przemysłowym — gdyż to jedynie może zapobiedz obecnemu brakowi ludzi fachowych.

Wnioski komisyi uchwalono jednogłośnie.

Zgromadzenie przystępuje do wyboru komisyi kontrolującej. Przez aklamacyę wybrani zostali pp.: Dr. Wurst Adolf, Zauderer Henryk i Stępień Józef Następnie przystąpiono do głosowania kartkami, celem wyboru czterech członków Wydziału na 3 lata, a jednego na 1 rok. Do skrutynium powołał p. przewodniczący pp.: Dr. Ehrlicha Arnolda, Potockiego Wincentego i Stępnia Józefa, poczem po 10-cio minutowej przerwie obrad oddano kartki głosowania wedle alfabetycznego porządku siedzib stowarzyszeń. Gdy komisya skrutacyjna zajęła się sprawdzeniem wyborów — przystąpiono do dalszych obrad.

Delegat p. Zauderer, zabrał głos imieniem komisyi dla spraw urzędniczych, i przedłożył następne sprawozdanie:

Już XX-te Walne Zgromadzenie Delegatów Związku, odbyte w r. 1894, powzięło uchwałę nadającą Wydziałowi Związku pewną ingerencyę w wyborze mających się mianować pracowników w stowarzyszeniach związkowych, uchwaliło bowiem następujące postulaty:

1. Poleca się Wydziałowi, aby sporządził i stale utrzymywał wykaz wszystkich stałych pracowników stowarzyszeń związkowych, które też winny podać do wiadomości Wydziału obecnych funkcyonaryuszy i zawiadamiać Wydział o każdej zmianie osób dotyczących;

2. Walne Zgromadzenie wyraża życzenie, aby Zarządy stowarzyszeń zasięgały co do osoby kandydata przed zamianowaniem pracownika informacyi od Związku, — tudzież by wyboru dokonywały Towarzystwa z uwzględnieniem opinii Wydziału Związku.

Jak to referent Wydziału w obszernym swoim referacie przedstawił, uchwałom tym nie stało się zadość, a to w szczególności wskutek tego, że nie znalazły w samych stowarzyszeniach związkowych należytego poparcia, słusznie też Wydział Związku domaga się od nas, by w tak ważnej sprawie mającej li tylko dobro Towarzystw na oku, — postąpiono krok naprzód. Słuszne a zarazem konieczne jest, abyśmy wszelkiej ingerencyi Związku, o ile to jest w naszej mocy, zadość uczynili zwłaszcza, że właśnie w ostatnich czasach opinia publiczna czyniła odpowiedzialnym Związek, nawet za czynności pojedynczych funkcyonaryuszów Towarzystw, nie wiedząc albo nie chcąc wiedzieć o tem, że Związek nie miał i nie ma dotychczas prawie zgoła żadnego wpływu na dobór tych funkcyonaryuszów.

Jeżeli więc Związek ma w tym kierunku ponosić odpowiedzialność, to słuszną jest rzeczą, aby miał pewien wpływ na wybór funkcyonaryuszów Towarzystw do Związku należących. — W tym celu winien też Związek przedewszystkiem postarać się o ludzi fachowych.

Komisya przedkłada tedy Walnemu Zgromadzeniu następujące wnioski:

I. Wydział Związku stowarzyszeń, winien poczynić starania o pozyskanie odpowiednich sił, do zajęcia posad w Towarzystwach związkowych, przez osoby fachowo uzdolnione, aby w razie zapotrzebowania mogły stowarzyszenia związkowe zażądać wskazania odpowiednich kandydatów.

W tym celu ma biuro Związku, utrzymywać ewidencyę osób pracujących w biurach Towarzystw związkowych, jako też kandydatów odpowiednio ukwalifikowanych;

II. Zaleca się zarządom Towarzystw, aby w razie obsadzania posad pracowników biurowych, zażądały każdocześnie od Związku stowarzyszeń opinii i wybór swój opierały na wypowiedzianem zapatrywaniu Związku;

III. Zaleca się Towarzystwom związkowym przestrzegać następujących norm, przy przyjmowaniu funkcyonaryuszów:

1. przyjmowanie urzędników tylko na podstawie odbytej praktyki i wykazanego uzdolnienia;

2. ustanowienie wysokości najniższej płacy jako minimum egzystencyi;

3. przyjęcie w zasadzie możliwości awansu, po pewnej ilości lat służby nienagannej;

4. zabezpieczenie przyszłości w funduszu zaopatrzenia;

5. przyjęcie zasady, że każde Towarzystwo związkowe powinno mieć przynajmniej jednego funkcyonaryusza fachowo uzdolnionego.

Po dyskusyi przyjęto wnioski komisyi bez zmiany i jednogłośnie, poczem p. Wincenty Potocki ogłosił imieniem komisyi skrutacyjnej wynik wyborów, który przedstawia się jak następuje: kartek głosowania oddano 45, absolutna większość 23 głosy.

Wybrani zostali na 3 lata:

P. Kusiba Eugeniusz, głosami . .	40.
Ks. Reszetyłowicz Filemon, głosami	45.
P. Szczepański Piotr, „	44
P. Żardecki Bolesław, „	45.
(na 1 rok).	
P. Łaski Kazimierz, „	41

Imieniem komisyi dla wniosków p. Dr. Ehrlich przedstawił następujące wnioski w sprawach podatkowych:

I. XXVI. Walne Zgromadzenie Delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zaleca stowarzyszeniom związkowym, ażeby po myśli §. 110. ustawy z r. 1896 regularnie co roku wnosiły fasye do podatku zarobkowego w ciągu 14 dni po zatwierdzeniu rachunków przez Walne Zgromadzenie;

II. Ażeby na wypadek, gdy wymiar podatku zalega lub w rekursach pozostaje, tworzyły z czystych zysków rezerwy podatkowe;

III. Ażeby uskutecznione wymiary podatków badały we wszystkich szczegółach bezpośrednio lub za pośrednictwem biura Związku i przeciw nieprawidłowym wymiarom nawet w wypadkach drobnych różnic wnosiły rekursy dla spowodowania zasadniczych orzeczeń;

IV. Poleca się Wydziałowi Związku, ażeby wniósł do Rady państwa petycyę, celem spowodowania rządu do pouczenia podwładnych organów skarbowych w kierunku należytej, z intencyą ustawodawców zgodnej interpretacyi ustawy z 25. październik 1896 Nr. 220 Dz. u. p. Rozdział II.;

V. Wydział Związku zechce się porozumieć z innymi Związkami stowarzyszeń w Austryi, jako to: ruskim, czeskim, słoweńskim i niemieckim, i zaprosić je do współudziału w akcyi zbiorowej, mającej na celu obronę zagrożonych interesów wszystkich stowarzyszeń w Austryi“.

Wnioski powyższe uchwalono bez dyskusyi jednogłośnie, poczem p. referent przedstawił wniosek Towarzystwa zaliczkowego w Brzostku w sprawie wyrobienia kredytu dla Towarzystw związkowych w Banku Austro-węgierskim i sformułował ten wniosek w słowach: „wzywa się Wydział Związku, by poczynił usilne starania celem ułatwienia Towarzystwom związkowym kredytu w Banku Austro-węgierskim“.

Wniosek ten przyjęto jednogłośnie; wniosku zaś drugiego tego samego Towarzystwa, o wyrobienie książeczkom wkładkowym przywileju bezpieczeństwa pupilarnego, komisya Walnemu Zgromadzeniu Delegatów nie przedkłada we formie wniosku, gdyż naczelnikom Sądów przysłuża prawo wedle własnego uznania lokowania funduszów podręcznych w Towarzystwach, w których uznają za stosowne; wobec tego należałoby raczej Towarzystwom udać się wprost do dotyczących organów sądowych.

Komisya nie uchwaliła również zalecać Walnemu Zgromadzeniu wniosku Stowarzyszenia zaliczkowego w Lubaczowie w tej formie, w jakiej został postawiony a mianowicie, iżby za porozumieniem się ze Związkiem urlopowano urzędnika prowadzącego księgi Towarzystw zaliczkowych, przynajmniej na przeciąg 14 dni — na ten czas zaś Związek stowarzyszeń delegować ma swego urzędnika, któryby czynności poprzednie badał, a bieżące załatwiał i o stanie sprawozdanie złożył; koszta z takiej lustracyi wynikłe ponosiłyby same Towarzystwa — Komisya stawia jednak wniosek: „Zaleca się Wydziałowi, by ile możności przychylił się do próśb poszczególnych Towarzystw o udzielenie substytucyi dla urlopowania funkcyonaryuszy“, który to wniosek przyjęto jednogłośnie.

Następnie przedkłada komisya wniosek p. Gabryszewskiego sformułowany w ten sposób: „Wzywa się Wydział, by u właściwych władz stosowne poczynił kroki, dążące do przeciwdziałania akcyom Towarzystw lichwiarskich, już istniejących i założyć się mających“, który to wniosek przyjęto bez dyskusyi jednomyślnie.

W końcu uchwalono jednomyślnie wniosek komisyi: „Wzywa się Wydział, by urgował sprawę reformy ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych“ z dodatkiem p. Romanowicza, „lub przynajmniej wydanie ustawy o przymusowej lustracyi“.

Na wniosek p. Dra Ehrlicha, Walne Zgromadzenie uchwaliło wyrażenie życzenia, by Wydział Związku zwoływał Walne Zgromadzenia wcześniej we wrześniu lub październiku.

ad VII. P. Hilary Filasiewicz w serdecznych słowach prosił zgromadzonych, by przyszłoroczne Walne Zgromadzenie odbyło się w Cieszynie, na co w odpowiedzi p. Dr. Lechowski, podnosząc wielkie zasługi p. Filasiewicza na kresach śląskich, zaznaczył, że wobec zawiązywania Banku związko-

wego należy Wydziałowi pozostawić wolną rękę w wyborze miejsca przyszłorocznego Walnego Zgromadzenia.

Wreszcie na wniosek p. Zauderera powzięto uchwałę: „Sprawę wyboru i oznaczenia miejsca przyszłorocznego Walnego Zgromadzenia pozostawia się ocenieniu Wydziału Związku, XXVI. Walne Zgromadzenie wyraża jednak życzenie, by miejscem XXVII. Walnego Zgromadzenia był ile możności Cieszyn“.

Zamykając obrady XXVI. Walnego Zgromadzenia Delegatów, przemówił zastępca przewodniczącego p. Jan Kosman, dziękując w serdecznych słowach za gorliwą, chętną i bezinteresowną pracę, dążącą do podniesienia dobrobytu najbiedniejszych warstw ludności; zaznaczywszy, że najsilniejszą podstawą stowarzyszeń jest zaufanie do instytucyi, prosi zgromadzonych o usilne przeprowadzenie uchwał, tyczących się kontroli wewnętrznej i lustracyi; stowarzyszenia bowiem, pracując dla dobra ogółu, nie mają nic skrytego lub tajnego. Wzywając do dalszej pracy na niwie podniesienia dobrobytu warstw włościańskich i drobnego przemysłu, zamyka pan Przewodniczący obrady XXVI. Walnego Zgromadzenia Delegatów o godzinie 2. minut 20.

Na wniosek p Darowskiego wyrażają obecni Delegaci podziękowanie p. Przewodniczącemu i zastępcy za umiejętne i bezstronne prowadzenie obrad.

O należytościach bezpośrednich.

Przypominamy jak zwykle wszystkim stowarzyszeniom, szczególnie nowo powstałym, że w myśl ustawy z d. 21. maja 1873 r. Nr. 87. Dz. u. p. mają stowarzyszenia opłacać w miesiącu styczniu i lipcu każdego roku należytości bezpośrednie. W tym celu należy przedłożyć c. k. Urzędowi wymiaru należytości, a gdzie takiego nie ma, c. k. Urzędowi podatkowemu **do dnia 14. stycznia**, względnie lipca, następujące wykazy: *a)* wpłacone w ubiegłem półroczu udziały; *b)* wypłacone w temże półroczu udziały i *c)* wypłaconą i dopisaną w temże półroczu dywidendę od udziałów. Od każdej z tych sum z osobna liczy się należytość wedle skali I., na podstawie następującego wzoru:

Wykaz należytości bezpośrednich za II. półrocze 1900:

a) Udziały wpłacone wynoszą	9.231 k. 70 gr.	od tego nal. wedle sk. I.	8 k. — gr.
b) „ wypłacone „	2.212 „ 48 „	„ „ „ „ „	1 „ 60 „
c) dywidenda wypłacona	4.282 „ 52 „		
„ dopisana	629 „ 20 „		
razem dywidenda	5.911 k. 72 gr.	od tego nal. wedle sk. I.	4 k. — gr.
		razem należytość	13 k. 60 gr.

wyraźnie: trzynaście koron sześćdziesiąt groszy, którą to kwotę równocześnie wraz z kontrakwitem składamy, prosząc o pokwitowanie odbioru.

W........, dnia ..... 1900.

Dyrekcya:

(Kontrakwit podpisuje Dyrekcya, stwierdzając że kwotę 13 kor. 60 gr. w kasie c. k. Urzędu podatkowego złożyła).

Należytość dwuprocentowa od książeczek wkładkowych została z dniem 1. stycznia 1898 zniesiona.

Ponieważ niektóre Towarzystwa zaniedbują przedkładania tych wykazów, i opłaty tej należytości, przeto przypominamy, że władze skarbowe, które terminów tych ściśle przestrzegają, mogą zniewolić zarząd do przedłożenia tych wykazów, nakładając na Dyrekcyę karę pieniężną, zaś w razie spóźnienia opłaty poza termin, zastosowują §. 79. ustawy z dnia 9. lutego 1850 r. to jest *wymierzają karę w wysokości trzykrotnej należytości.*

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia:

Sokal. Powitowe Towarystwo kredytowe, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Statut z dnia 15. września 1900. zarejestrowany w sądzie krajowym jako handlowym we Lwowie dnia 9. października 1900 L. cz. Firm. 1.817, stow. II. 243.

Zmiany w Dyrekcyi:

Jezierzany. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, że wpisano w rejestr dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo oszczędności i pożyczek „Wzajemna pomoc“ w Jezierzanach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, iż na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa w dniu 16. września 1900. odbytem, wybrano w miejsce dotychczasowego dyrektora ks. Stanisława Tyczki, naczelnym dyrektorem ks. Franciszka Buchhorna na czas po koniec pierwszego trzechlecia.

(Uchwała z dnia 20. października 1900. L. cz. Firm. 619, stow. I. 171).

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Sprawozdanie Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

z przeprowadzonych lustracyi

za czas od 1 października 1899 r. do 30 września 1900 r.

przedłożone XXVI Walnemu Zgromadzeniu Delegatów.

W okresie sprawozdawczym Związek przeprowadził 9 lustracyi w stowarzyszeniach wytwórczych i handlowych, a 89 w stowarzyszeniach kredytowych, razem lustracyi 98 w 88 stowarzyszeniach.

W 7 stowarzyszeniach przeprowadzono lustracyę dwukrotnie, w 3 trzykrotnie; 14 lustracyi przeprowadzało dwu delegatów wspólnie.

W porównaniu z wynikiem poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba lustracyi, przeprowadzonych przez Związek, jest mniejsza o 6, zaś liczba stowarzyszeń zlustrowanych większa o 2.

Zmniejszenie liczby lustracyj tłumaczy się wyjątkowym wypadkiem, w którym lustracya jedna trwała przeszło miesiąc, wreszcie mniej częstem posiłkowaniem się delegatami. Pomimo to osiągnęliśmy w wyniku liczbę stowarzyszeń lustrowanych większą o dwa, niż w okresie poprzednim. Urzędnicy Związku przeprowadzili 92 lustracye, a mianowicie:

P. Ignacy Domagalski, lustrator związkowy, zlustrował stowarzyszenia: w Andrychowie, Bołszowcach (oba stow.), w Brzesku, Brzozowie, Czernichowie, Delatynie, Dębicy (Tow. wzaj. kred.), w Dobczycach, Dobromilu, Frysztaku, Gorlicach (oba stow. wspólnie z p. J. Strzyżowskim), w Grybowie, Jaworowie (powtórnie p. N. Ulmer), w Kalwaryi Zebrz. (Tow. stolarzy dwukrotnie), w Kolbuszowej, Kołomyi (oba stow., Tow. zal. powtórnie p. N. Ulmer), w Krakowie (Tow. krak. rękodz. i przem., Bank chrześć., Związek handl. kółek roln. i Tow. zalicz. i oszczędn. „Wł. pomoc“ — niezwiązkowe), we Lwowie (Ogólny Związek hodow. i handl. bydła — wspólnie z p. N. Ulmerem i Lwow. Tow. zal.), w Maryampolu, Mikulińcach (poprzednio p. Fr. Bieniek), w Milówce, Nadwórnie (dwa stow.), w Nowym Sączu, Nowym Targu, Olesku, Oświęcimiu, Podgórzu (dwukrotnie, raz ze współudziałem p. W. Biechońskiego, następnie p. M. Sędzimir), w Pruchniku, Przemyślu, Sądowej Wiszni, w Sędziszowie (dwukrotnie, a pierwsza trwała miesiąc i z współudz. pp. W. Biechońskiego i N. Ulmera), w Sieniawie, Skałacie, Skawinie, Stanisławowie (dwa związk., jedno niezwiązk.), w Sułkowicach, Tuchowie, Wadowicach, Wilamowicach, Wiśniczu Nowym, Zakliczynie (trzykrotnie), w Zatorze, Zbarażu, Zborowie i w Złoczowie (dwa stow.). Razem 63 lustracye w 59 stowarzyszeniach

P. Narcyz Ulmer, sekretarz Związku, przeprowadził lustracye stowarzyszeń: w Bełzie, Bóbrce (wspólnie z p. J. Strzyżowskim), w Bursztynie (niezwiązkowe), w Chodorowie (poprzednio dwie lustracye: p. J. Strzyżowski i p. Fr. Nasiłowski), w Cieszanowie, w Cieszynie (wspólnie z p. Dr. W. Lechowskim), w Dąbrowie, Drohobyczu, Frysztacie (na Slązku), w Głogowie (wspólnie z p. J. Strzyżowskim), w Jarosławiu (wspólnie z p. B. Żardeckim), w Jaworowie (powtórnie), w Kalwaryi Zebrz. (Tow. oszczędn. i pożyczek), w Kałuszu, Kołomyi (Tow. zal.), we Lwowie (Kraj. Związek przem. wspólnie z p. Mamczyńskim, Ogólny Związek hod. i handl. bydła z p. I. Domagalskim), w Łańcucie, Mszanie dolnej (dwukrotnie), w Przemyślanach (wsp. z p J. Strzyżowskim dwukrotnie), w Radymnie (kasę zal.), w Rawie ruskiej, Sędziszowie (wsp. z p. W. Biechońskim i p. I. Domagalskim), w Szczercu, Tarnowie, Zakopanem (wsp. z p. Dr. W. Lechowskim) i w Żółkwi (wsp. z p. L. Wilimowskim). Razem 29 lustracyi w 23 stowarzyszeniach.

Delegaci Związku przeprowadzili 16 lustracyi, a w tem 8 lustracyi wspólnie z urzędnikami Związku, a mianowicie:

P. W Biechoński, Prezes Związku zlustrował stowarzyszenia: w Podgórzu (raz z p. I. Domagalskim, powtórnie z p. M. Sędzimirem) i w Sędziszowie (wsp. z pp. I. Domagalskim i N. Ulmerem). Razem 3 lustracye.

P. Fr. Bieniek stowarzyszenia: w Mikulińcach i w Strusowie. Razem 2 lustracye.

P J. Chmielewski w Brzostku.

P. Dr. W. Lechowski: w Cieszynie i w Zakopanem. Razem 2 lustracye.

P. A. Mamczyński: we Lwowie Krajowy Związek przemysłowy (wraz z p. Ulmerem).

P. Fr. Nasiłowski: w Chodorowie.

P H Schmidt: w Dębicy Tow. handlowe.

P. St. Szajna stowarzyszenia: w Mikołajowie i Rozdole.

P. J. Weiss: w Radłowie.

P. L. Wilimowski: w Żółkwi (wsp. z p. N. Ulmerem).

P. B. Żardecki: w Jarosławiu (wsp. z p. N. Ulmerem).

Jak w latach poprzednich, na podstawie umowy z Bankiem krajowym, Związek udzielał legitymacyi delegatom Banku do lustrowania stowarzyszeń związkowych w charakterze delegatów Związku.

P. M. Sędzimir, Dyrektor filii Banku kraj. w Krakowie, zlustrował stowarzyszenie w Podgórzu.

P. J. Strzyżowski, Referent Banku krajowego, zlustrował stowarzyszenia: w Bóbrce (wsp. z p. N. Ulmerem), w Chodorowie, w Głogowie (wsp z p. N. Ulmerem), w Gorlicach (oba stow, wsp. z p. Domagalskim), w Krościenku nad Dunajcem, w Krośnie (Tow. zal. i Tow. wyrobu szat liturg.), w Krynicy, Limanowej, Lubaczowie, Przemyśla-

nach (dwukrotnie wsp. z p. N. Ulmerem) i w Żydaczowie. Razem 14 lustracyi w 13 stowarzyszeniach, a z tych 6 wspólnie z urzędnikami Związku.

Wszystkich lustracyi łącznie w okresie ubiegłym było 107 w 95 stowarzyszeniach. Trzykrotnie odwiedzono: Stowarzyszenie pożyczek i oszcz. „Wzajemna Pomoc" w Podgórzu, Towarzystwo wzaj. kredytu w Zakliczynie i Tow. zal. w Chodorowie; a dwukrotnie: Tow. zal. w Jaworowie, Towarz. stolarzy w Kalwaryi Zebrz, Tow. zal. w Kołomyi, Tow. zal. w Mikulińcach, Tow. zal. w Mszanie dolnej, Tow. zal. w Przemyślanach, Tow. wzaj. kred. w Sędziszowie.

Oprócz przedstawienia spostrzeżeń lustracyjnych bezpośrednio podczas lustracyi Dyrekcyom stowarzyszeń, lub Radom nadzorczym na posiedzeniu, jeżeli posiedzenie mogło być niezwłocznie zwołane, oprócz także współudziału nieraz przy lustracyi członków miejscowej komisyi kontrolującej, lub Rady nadzorczej, przesyłano zawsze do Prezesów stowarzyszeń, a w kopii także do dyrekcyi referaty, opracowane ze sprawozdań lustracyjnych przez biuro Związku. Z wszystkich wreszcie lustracyi sprawozdania były zdawane ustnie Wydziałowi Związku na jego posiedzeniach i tam rozpatrywane.

Sprawy stowarzyszeń poszczególnych podlegały nieraz obszernej dyskusyi, a sprawa Towarzystwa wzajemnego kredytu w Sędziszowie spowodowała zwołanie 2 posiedzeń Prezydyum wydziału nadzwyczajnych, przy współudziale miejscowych członków wydziału i zaproszonych przedstawicieli instytucyi kredytowych, a także prezesa sędziszowskiego stowarzyszenia. Sprawę z tych usiłowań zdaliśmy szczegółowo w organie związkowym. Wielokrotnie powtarzane w ostatnich latach lustracye Towarz. wzaj. kredytu w Zakliczynie wykazywały stale gospodarkę lekkomyślną, wykazały bezowocność wszelkich usiłowań Związku i doprowadziły w końcu do stwierdzenia, że na dalszą pomoc stowarzyszenie to nie zasługuje. Uchwałą wydziału Związku Towarzystwo wzajemnego kredytu w Zakliczynie zostało z grona stowarzyszeń związkowych wykluczone.

O każdym wyniku lustracyi zawiadamialiśmy Bank krajowy i Gal. Kasę oszczędności w oddzielnych referatach, lub kopjach sprawozdań lustracyjnych.

Protokoły i referaty lustracyjne znajdują się w aktach Związku. Jak lat poprzednich prosimy Szanowne Zgromadzenie o wyznaczenie osobnej komisyi do rozpatrzenia oceny działalności naszej lustracyjnej.

Sprawozdanie zeszłoroczne zakończyliśmy odwołaniem się do XXV Walnego Zgromadzenia, aby ściśle oznaczyło zakres i zadanie lustracyi, aby zakreśliło granicę pomiędzy kontrolą miejscową a lustracyami związkowemi jako zewnętrznemi. Określenie ogólne, zawarte w ztatucie Związku, nie wystarcza widocznie, gdy dotąd spotykają nas zarzuty niedostatecznego spełniania obowiązków kontroli już nie tylko od organów prasy, nieznających dokładnie wewnętrznej organizacyi stowarzyszeń i Związku, ale nawet niejednokrotnie ze strony Zarządów lustrowanych stowarzyszeń. Ubiegłe 25 lat działalności lustracyjnej Związku mogły i powinny były wyrobić dostateczne pojęcie tych zadań i osłonić Związek od zarzutów niesłusznych i nieuzasadnionych.

25-te Walne Zgromadzenie uchwaliło rezolucyę: stowarzyszeniom związkowym zaleca się z naciskiem ścisłość w wykonywaniu obowiązków przez organa nadzorujące (Radę nadzorczą i komisye lustracyjne), przyczem uznaje się szkontra i rewizye ze strony miejscowych organów nadzorczych, w terminach co najmniej kwartalnych, jako bezwarunkowo konieczne.

Wydział Związku w myśl tej uchwały, a nadto przynaglony wypadkami, wydał w druku i zalecił stowarzyszeniom związkowym regulamin kontroli szczegółowo opracowany, a wskazujący, czego komisya kontrolująca powinna pilnować, co badac i kontrolować, czego wymagać.

Brak dotąd jednak ścisłego sformułowania zakresu działania lustracyi, przeprowadzanych przez delegatów i urzędników Związku, brak tego koniecznego dziś stwierdzenia, że lustratorzy Związku nie są i nie mają być organami policyjnymi, śledczymi, że nie wystawiają i nie są powołani, ani uprawnieni do wystawiania Zarządom stowarzyszeń świadectw moralności, nie są powołani do pilnowania, aby nie zginęło, ani nawet do stwierdzania, że nic nie zginęło. Nie w tym kierunku i nie do tego celu lustracye nasze zmierzają. A wynika to zarówno ze statutu Związku, jak i z natury zadań tej kontroli zewnętrznej Związku, że mają one inny charakter.

Lustracye Związku mają na celu stwierdzenie stanu i kierunku gospodarki, wykazanie stron gospodarki ujemnych i udzielenie wskazówek, rad i zaleceń do osiągnięcia wyników z gospodarki możliwie najlepszych. Lustracye zatem wnikają w organizacyę, w zasady tworzenia kapitałów własnych, posiłkowania się kapitałami obcemi i zasady użycia tych kapitałów obrotowych, lustracye wglądają w poprawność statutów, przestrzeganie postanowień statutów i ustawy, oceniają kierunek udzielanych kredytów, zasady gospodarcze, kosztowność tych kredytów i konieczność lub nadmiar wydatków gospodarczych.

Lustratorzy wprawdzie stwierdzają zgodność kasy i walorów, oceniają poprawność formalną bilansu i sposób wyprowadzenia czystego zysku — porównywają inwenturę doroczną z cyframi bilansu i przeglądają nawet poszczególne pozycye udzielanych kredytów, wglądają w ich wysokość, zapytują kto są podpisani na obligu, wszakże nie są w stanie rachunków kasowych za ubiegły od bilansu czas dodawać i cyfr poszczególnych dokładnie badać, nie są w stanie sprawdzić dodawania wszystkich inwentarzy i ksiąg, nie są w stanie nawet porównać każdej pozycyi inwentarza z księgą rachunkową, lub z obligiem, nie może być także mowy o sprawdzeniu książeczek wkładkowych, będących w obiegu, jak również nie może być mowy o sprawdzeniu spłat pożyczek skryptowych, gdy kwity ratalne są w ręku dłużników.

Z takiego zakresu czynności lustracyjnej wynika, że ona nie dotyczy wcale popełnianych nadużyć złośliwych, że lustratorzy w tym kierunku zupełnie poszukiwań czynić nie są w stanie i to do nich należeć nie może. Nadużycie popełnione może tylko wypadkowo wyjść na jaw przy takiej lustracyi zewnętrznej, a nawet ocena aktywów bez znajomości stosunków osób pożyczających nie może dać ze strony lustracyi wniosków dokładnych. Nie można oczekiwać by lustracya, przeprowadzona nawet z wynikiem pomyślnym, była gwarancyą, że nadużyć nie popełniono.

Narzucanej nam działalności policyjno-śledczej musimy przeciwstawić sprawozdanie z działalności właściwej w zakresie gospodarki społecznej naszych stowarzyszeń, z kierunku, jaki lustracyami pragniemy im nadać, z wyników jakie uzyskaliśmy, lub jakich nie uzyskaliśmy z powodów już od nas niezależnych, a pozostających w ręku Zarządów miejscowych samych stowarzyszeń.

Od szeregu lat z szczególnym naciskiem zwracamy przy lustracyach uwagę na dążenie do usilnego wzmacniania kapitałów udziałowych, do podwyższania udziałów stopniowo i do poprawnego ich traktowania przy wystąpieniu członka.

W tym ostatnim względzie pomaga nam ustawa wymaganiem, aby udział był na pewien czas przed końcem roku wypowiedziany i wypłacony dopiero po zamknięciu i zatwierdzeniu bilansu w stowarzyszeniach z poręką nie-

ograniczoną, a o rok później jeszcze w stowarzyszeniach z poręką ograniczoną. W tym kierunku uzyskaliśmy wiele, ale natomiast wzmacnianie udziałów postępuje bardzo opornie.

Statystyka z końcem roku 1898 wykazała udział w przecięciu na członka K. 47.64, zaś za rok 1899 K. 47 38, udział przeciętny zmalał zatem o 26 gr. Wynik, pomimo zaleceń i usiłowań w tym kierunku, jest więc ujemny tak samo, jak ujemnie działa okoliczność, że udziały przez olbrzymi ogół członków są uważane raczej za zło konieczne, przyjmowane przymusowo jako warunek zaciągnięcia pożyczki, za kaucyę tej pożyczki, którą też zaraz po spłacie pożyczki należy wycofać, ale nie za istotny współudział stowarzyszonych. mających służyć sobie pomocą wzajemną, mających własnemi łącznemi siłami stworzyć sobie wzajemnie możność korzystania z kredytu na warunkach dogodnych i łatwych.

Dążenie do powiększania kapitałów udziałowych uważamy za konieczne. a podwyższanie udziałów drobnych za zupełnie możliwe do osiągnięcia przez stopniową wpłatę, nadto za pożyteczne nie tylko dla samego stowarzyszenia, które w większym kapitale udziałowym powinno znaleść lepsze, tanie, najtańsze warunki służenia kredytem swym członkom, ale nadto większemi udziałami tak związać swych członków, że będą oni na prawdę członkami stowarzyszenia, zainteresowanymi jego losami, jego gospodarką, udziałów swych nie będą uważali za zło konieczne, za kaucyę pożyczki, ale za to, czem one być powinny, za kapitał, złożony do gospodarki dla korzyści własnej i innych na zasadzie wzajemności i jak inni złożyli udziały, aby umożliwić zaciągnięcie dogodnej pożyczki członkowi poszczególnemu, tak każdy poszczególny powinien swój udział składać dla umożliwienia kredytu innym Podwyższanie udziałów powinno mieć nadto jeszcze jedno szerokie znaczenie społeczne.

Zakorzeniło się w społeczeństwie naszem przeświadczenie, że jest ono pogrążone w nędzy i nieporadności. Przeświadczenie takie jest gorsze od samej nędzy i nieporadności, gdyż je utrwala i doprowadza do żebractwa. Jest ono tem szkodliwsze, gdy jest niesłuszne, bezzasadne, a takiem jest niewątpliwie u nas. Są społeczeństwa bogatsze i poradniejsze, w kulturze dalej posunięte, ale nasze ma siły po temu, aby wyższą kulturę a z nią lepsze warunki i bogactwo lub co najmniej dobrobyt osiągnąć. Już dziś zdarzają się np. na wiecach ludowych protesty włościan przeciw rozpaczliwym wyrzekaniom płaczków społecznych na nędzę ludu, która nie jest znów tak rozpaczliwa i bezradna, za jaką ją mają, jaką przedstawiają.

Stowarzyszenia nasze są niewątpliwie w pierwszym rzędzie powołane do obalenia tego szkodliwego przeświadczenia, do rozbudzenia zjednoczonych wspólnych sił i dążeń społeczeństwa ku zdobyciu lepszych warunków bytu. Wyrazu tej działalności społecznej szukać należy zawsze nie w kredytach uzyskanych, nie w subwencyach i zapomogach, ale w samopomocy, opartej na kapitale własnym, na udziałach członków tak w stowarzyszeniach kredytowych, jak z większą jeszcze wagą w stowarzyszeniach wytwórczych i handlowych.

Równorzędne znaczenie społeczne z kapitałem udziałowym posiadają majątki stowarzyszeń niepodzielne w t. zw. funduszach rezerwowych. Można się zadowolić na razie jego przyrostem K. 288.178, jaki wykazuje statystyka stowarzyszeń związkowych za rok 1899, można uznać nawet lepszy stosunek procentowy funduszów rezerwowych do kapitału obrotowego: za r. 1897 stosunek był 4.61%, za r. 1898 już 4.90%, a za rok 1899 — 5.25%. Jest to wynik dodatni, wykazuje postęp, ale jest jeszcze bardzo niewystarczający. Usiłowania w tym kierunku należy ciągle wzmacniać, to też zalecenia ku temu stale powtarzamy.

Dobitnie przeczy przeświadczeniu o nędzy powszechnej znaczny w roku ubiegłym wzrost wkładek. Wzrosły one o K. 2,357.923 i wzrostem tym wiele stowarzyszeń wzmogły w rozwoju, wielu umożliwiły spłatę pożyczek bankowych, a na ogół dały wynik obniżenia tych kredytów o K. 1,795.475 i liczbę stowarzyszeń, niekorzystających z kredytów bankowych, zwiększyły o 10.

Dział wkładek oszczędności nasuwa najczęściej sposobność do nadużyć, przedstawia najwięcej trudności do przeprowadzania dokładnej kontroli i dlatego wymaga szczególnej jej opieki i czujności. Przy lustracyach wprowadziliśmy żądanie przedkładania wszystkich wycofanych książeczek wkładkowych, co musi się stać stałym obowiązkiem miejscowej komisyi kontrolującej, a nadto zaleciliśmy, aby czy to członkowie komisyi, czy inni członkowie Rady nadzorczej w porze wypłaty odsetek półrocznych od wkładek przez kilka dni urzędowali i dokładnie zgłaszane książeczki przeglądali.

W związku z przyrostem wkładek oszczędności a zmniejszeniem kredytów bankowych, stan kredytów udzielanych przez stowarzyszenia swym członkom wykazuje wzrost tylko bardzo nieznaczny: K. 435.977. Stwierdza to zarazem, że stowarzyszenia związkowe na ogół, nie wyczerpując swych sił kredytowych, zaspokoiły potrzeby kredytowe swych członków w zupełności.

Nie można też pominąć przytem tego bardzo dla nas dodatniego wyniku, że stowarzyszenia same dziś znają swe siły kredytowe i według nich swą gospodarkę regulują. Objawia się to bardzo wyraźnie przy dorocznym wymiarze kredytów. Gdy dawniej żądania w tym kierunku były wprost fantastycznie nieumiarkowane tak, że nie można było ich uważać za podstawę do wymiaru, to przecież w latach ostatnich żądania te są zawsze umiarkowane siłami stowarzyszenia i przy wymiarze kredytów służą za ocenę istotnych potrzeb stowarzyszenia każdego.

Pod względem formy obligów na udzielane kredyty tylko bardzo powolnie uzyskujemy zmiany, a można zawsze jeszcze powtórzyć, że są one w stowarzyszeniach związkowych bardzo rozmaite, niejednolite ani pod względem formy, ani pod względem rodzaju zabezpieczenia, ani pod względem okresu spłaty i terminów rat. Nadto rozmaitość tę tylko w pewnej mierze powodują względy na stosunki miejscowe, a w większej mierze rutyna, przyzwyczajenie i pogląd osobisty członków Zarządu. Jest to temat szeroki, jeszcze nie opracowany dostatecznie. Uzasadnienie tego wymagałoby wyliczania tych wielu różnic, ale wystarczyć może jako przykład to, że gdy w jednych stowarzyszeniach przyjmuje się spłatę taką, jaką dłużnik włościanin przyniesie, z konieczną już prolongatą reszty długu, to w innych przyniesioną część raty zapisuje się na tymczasowy bezprocentowy rachunek różnych i wymaga się uzupełnienia raty w najkrótszym czasie, w niektórych wreszcie odsyła się dłużnika po całą ratę, odmawiając przyjęcia jej części.

Kredyty, udzielane przez stowarzyszenia związkowe, sięgają w bardzo różne dziedziny gospodarki społecznej, ale przeważają w nich według utartego poglądu kredyty ludności wiejskiej. Nietylko ciekawem jest, ale zarazem niezmiernie ważnem wykazanie o ile stow. nasze zaspokajają potrzeby tej ludności, w jakiej mierze kredytu włościańskiego udzielają i na co ten kredyt używany bywa. Zebranie cyfr ze stowarzyszeń związkowych powinno być bardzo łatwe, gdyby wszystkie stowarzyszenia zechciały o podaniu tych cyfr pamiętać.

XXIV Walne zgromadzenie z r. 1898 uchwaliło na wniosek wydziału zalecenie stowarzyszeniom związkowym,

aby w sprawozdaniach rocznych wykazywały cyfry kredytów włościańskich. Biuro Związku, chcąc ułatwić stowarzyszeniom zapamiętanie i wykonanie tego zalecenia, załączyło do Okólnika w tej sprawie umyślnie wydrukowany wzór sprawozdania rocznego, co mogło było, a naszem zdaniem nawet powinno było wpłynąć zarazem na bardzo pożądane i niejednokrotnie zalecane ujednostajnienie sprawozdań stowarzyszeń związkowych pod względem układu i formy. Pomimo to tak mało stowarzyszeń zastosowało się do uchwały swych delegatów, materyał z ich sprawozdań był tak nikły, że nie można było na nim oprzeć żadnych wniosków, ani dać pojęcia, o ile, w jakiej mierze stowarzyszenia nasze udzielają kredytu włościańskiego.

XXV Walne zgromadzenie delegatów z r. 1899 uchwałę tę powtórzyło, Związek wznowił ją Okólnikiem. Materyał w sprawozdaniach za r. 1899 jest już o wiele obfitszy, ale jeszcze nie dostateczny.

56 stowarzyszeń cyfr żądanych wcale nie wykazało.

Nadto niektóre stowarzyszenia podały nie wszystkie z żądanych cyfr, ograniczając się tylko wykazaniem kwoty kredytu włościan bez ilości pożyczek, lub bez zaległych, lub wreszcie bez obliczenia odsetek zaległych. Przypomnienie to, jak mniemamy, spowodować powinno, że już z końcem roku następnego otrzymamy materyał zupełny.

Tylko 71 stowarzyszeń dało cyfry kredytu włościańskiego, które, po uzupełnieniu niektórych co do ilości pożyczek cyfrą stosunkową z liczby członków, dają sumy następujące: Z ogólnej liczby 92.196 pożyczek w tych 71 stowarzyszeniach na sumę ogólną K. 23,744.373 przypadło 68.924 pożyczek włościańskich na sumę K. 12,717.476. Kredyt więc włościański tych stowarzyszeń wynosi 53.56% kapitału pożyczek, a 74.76% ogółu dłużników. Przeciętna pożyczka włościańska wynosi K. 184 — inne przeciętnie K. 517 — Z wyprowadzonego tak stosunku 53.56% kredytu włościańskiego można wyprowadzić sumę kredytu włościańskiego, udzielanego przez wszystkie stowarzyszenia związkowe po potrąceniu 10 takich, które niewątpliwie go nie udzielają wcale, jak kilka stowarzyszeń lwowskich i krakowskich, mających zadania ściśle określone np. stow. urzędn. pocztowych. Wynik takiego obliczenia daje cyfrę kredytu włościańskiego, udzielanego przez stowarzyszenia związkowe K. 22,370.185, a kredytu innych stanów K. 26,372.008.

Wykaz kapitału zaległego, obok tego, że jest bardzo niekompletny, nie może być do zestawienia i wniosków przyjęty, gdyż system zestawiania w poszczególnych stowarzyszeniach jest bardzo niejednolity. Jedne stowarzyszenia za kapitał zaległy uważają ten, od którego odsetki zalegają, więc całą resztę pożyczki od daty, do której opłacono odsetki i tę pełną zaległość wykazują, inne zaś za zaległe uważają tylko raty zapadłe według umowy pierwotnej, i te tylko wykazują, pomijając resztę kapitału pożyczki pomimo, że odsetki od niego zaległe obliczają. Jak odmiennie a rażąco przedstawiają się różnice takiego zestawiania wykaże przykład: stowarzyszenie, uznające za zaległy cały kapitał, od którego nie otrzymało naprzód odsetek, wykazuje kapitału zaległego K. 102.569, a przy nim odsetek zaległych K. 3.460, które stanowią 3.37% kapitału; stowarzyszenie zaś, uznające za zaległe tylko raty zapadłe, wykazuje kapitału zaległego K. 34.657, a przy nim odsetek zaległych K. 5.906, które stanowią 17% kapitału zaległego, lub inne z tą samą zasadą kapitału zaległego K. 52.865, a odsetek K. 9.820, t. j. 18.57%. Takich cyfr razem zestawiać nie można.

Na ogół stowarzyszenia związkowe przyjęły już za zasadę niewprowadzanie do stanu czynnego bilansów odsetek, należnych im od zaległych pożyczek, gdyż powiększają one zyski przedwcześnie, a znaczne nieraz i nieuniknione przy kredytach włościańskich mogą nawet wytworzyć stan niezdrowy, gdy całe zyski lub znaczna ich część polega na tych odsetkach zaległych. Już tylko nieliczne stowarzyszenia pozostawiły część odsetek zaległych w bilansach, gdyż nie mogły ich pozostawić poza bilansem bez utraty równowagi w wykazywanych co roku zyskach.

Odsetki czynne w bilansach za rok 1899 według statystyki stowarzyszeń związkowych zmalały o K. 50.861. Cyfra ta nie daje jednak miary dokładnej zmniejszenia zaległych, gdyż mieści zarazem odsetki, opłacone naprzód od kredytów bankowych, które w tym roku sprawozdawczym zmalały o K. 1,795.000. Jeżeli na zmniejszenie odsetek czynnych z powodu zmniejszenia kredytów przyjmiemy kwotę (w stosunku 6% za czas 1½ miesiąca) K. 13.500, to jednak pozostałe K. 37.361 przy zwiększonym stanie pożyczek członków świadczy niewątpliwie, że w tym kierunku uzyskaliśmy bardzo dużo, tak w ściąganiu zaległości, jak też usuwaniu odsetek zaległych z bilansów.

Ogólne podrożenie kapitałów odbiło się i w naszych stowarzyszeniach. Tylko 6 stowarzyszeń w roku sprawozdawczym zniżyło stopę procentową, zaś 33 podwyższyło ją bądź częściowo od poszczególnych działów kredytu, bądź ogółem od wszystkich.

Wobec wzrostu wkładek a zniżenia kredytów bankowych taki wynik podwyższenia stopy procentowej nie jest bynajmniej dodatni i niewątpliwie nie zawsze był usprawiedliwiony. Uważać go należy za chwilowy, gdyż stałem dążeniem naszych stowarzyszeń musi być niska stopa procentowa.

Miary kosztów administracyi, które wpływają na większą lub mniejszą różnicę pomiędzy stopą procentową płaconą a pobieraną, statystyka stowarzyszeń nie daje, gdyż podaje cyfry netto po potrąceniu poborów dodatkowych i bez doliczenia remuneracyi i innych wydatków, pokrywanych z zysków. Przyjmując jednak za podstawę stosunek kosztów, wykazywanych w statystyce, do stanu pożyczek, otrzymaliśmy w sprawozdaniu za rok 1898 cyfrę 1·80%. Za rok 1899 stosunek ten przedstawia się gorzej, bowiem wynosi 2.05%. Nie można jednak z tego wyprowadzać wniosku o podrożeniu administracyi, gdyż z drugiej strony przyczynę tego pogorszenia stosunku można upatrywać w zmniejszeniu lub zaniechaniu przez niektóre stowarzyszenia poborów dodatkowych pod tytułem zwrotów na koszta administracyi. Pobory te stale zwalczamy, uznając za jedynie słuszny pobór w procentach tak unormowanych, aby pokrywały wszelkie potrzeby gospodarcze stowarzyszenia.

Za normę wysokości kosztów przyjęliśmy 2% najwyżej stanu pożyczek, gdyż zazwyczaj taką różnicą odsetek pobieranych ponad płacone stowarzyszenia nasze się zadowalają, wszakże norma ta nie może być jednaka dla wszystkich stowarzyszeń ze względu na różną wysokość kapitału obrotowego; stosunek bowiem kosztów w stowarzyszeniu mającym 100 000 na pożyczkach musi być inny, aniżeli w tem, które ma 1, 2 lub 3 miljony na pożyczkach. O ile najmniejsze zazwyczaj korzystają z bezinteresownej pracy, lub gdy tego nie doznają, to stają się zbyt drogiemi, a słabo zagospodarowanemi, o tyle znów te większe stowarzyszenia mogą przy niższej normie odpowiednio swych pracowników wynagrodzić.

Normy takie można uzyskać przez dokładne zestawienie kosztów w poszczególnych stowarzyszeniach i z nich według kapitału pożyczek wyprowadzić przeciętne, które służyłyby za wskazówkę zarządom przy sporządzaniu budżetu i wyznaczaniu płac Zestawienia szczegółowe z materyałów, podanych przez stowarzyszenia w sprawozdaniach rocznych, dają cyfry wydatków tak w stosunku niejednolite, że różnice wprost wskazują na często nienormalne zupełnie

przeładowanie stowarzyszenia wydatkami gospodarczemi. Przykład: stowarzyszenie mające na pożyczkach K. 1,075.868 wydało na administracyę K. 9.983; inne zaś mające na pożyczkach K. 556.802 wydało K. 20.431.

Zestawienie wydatków gospodarczych stowarzyszeń związkowych w grupach według stanu pożyczek, naturalnie bez uwzględnienia poborów na administracyę a z uwzględnieniem remuneracyi z zysków, doprowadziło do następującej tabeli przeciętnych cyfr, która może posłuży do oznaczenia norm właściwych.

Ilość stowarzyszeń	Stan pożyczek do Koron	Płace i remuneracye w odsetkach w stosunku do stanu pożyczek	Inne wydatki	Razem wszelkie wydatki
17	50.000	1·77%	1·39%	3·16%
13	100.000	2·62 „	0·92 „	3·54 „
27	200.000	2·46 „	0·92 „	3·38 „
20	300.000	2·15 „	0·85 „	3·— „
10	400.000	2·— „	0·67 „	2·67 „
4	500.000	1·90 „	1·— „	2·90 „
2	600.000	1·92 „	1·16 „	3 08 „
6	700.000	1·89 „	0·77 „	2·66 „
2	800.000	1 65 „	0·60 „	2·25 „
3	1,000.000	1·23 „	0·62 „	1·85 „
7	2,000.000	1·16 „	0·43 „	1·59 „
1	3,000.000	1·68 „	0·57 „	2·25 „

Sprawa poprawnej organizacyi biura nie schodzi z porządku dziennego lustracyi. Zasada rozdziału czynności likwidatora od czynności kasyera w stowarzyszeniach większych jest już niemal wszędzie konsekwentnie przeprowadzona, ale w stowarzyszeniach najmniejszych napotyka często na trudności nieprzyzwyciężone, gdy w braku pracowników bezinteresownych wymaga powiększenia wydatków gospodarczych po nad możność stowarzyszenia. Zalecenie powtarzane, aby wymagano zawsze podpisu na asygnacie wypłaty, czy to własnoręcznego osoby odbierającej wypłatę, czy też świadka, wchodzi w zastosowanie, ale dotąd nie jest jeszcze upowszechnione.

Stroną bardzo słabą organizacyi stowarzyszeń jest bardzo często stosunek z syndykiem, lub zastępcą prawnym. Zbyt często bywa, że dyrekcye pozostawiają syndykowi zupełnie kierunek prowadzenia spraw, nie wchodzą w szczegóły ich biegu, nie żądają relacyi szczegółowych i czekają biernie na wynik ostateczny. Zbyt też często wynikają z tego narzekania na niedbałe przez syndyka prowadzenie spraw. Jedyną na to radą skuteczną i konieczną jest, aby dyrekcye same postępu spraw pilnowały i wymagania swe syndykowi stawiały. Zdarza się nawet, że członkowie zaskarżeni płacą koszta bezpośrednio syndykowi, a cyfra kosztów nie przechodzi przez rachunek stowarzyszenia. Dyrekcye uważają to za korzystne dla siebie, gdyż to zmniejsza im kłopoty i usuwa pretensye o wysokość kosztów poza stowarzyszenie. Zwalczamy to zawsze, gdyż Zarząd stowarzyszenia bezwzględnie jest obowiązany dać swą opiekę nawet członkom w spłacie niepoprawnym.

Zastępstwa Banku krajowego, sprawowane są przez nasze stowarzyszenia na ogół zupełnie poprawnie i, mniemamy, z zupełnem zadowoleniem Banku krajowego. Przekroczenia w dokładności mogą być tylko wyjątkowe. Wszakże zaznaczyć należy, że niestety tylko parę zastępstw rozwinęło szerzej agendy Banku, większość tych zastępstw ma czynności bardzo niewielkie i przy niewielkiej prowizyi prowadzą je z jednej strony z poczucia obowiązków obywatelskich dla krajowej instytucyi, a drugiej dla dogodnego i zaszczytnego stosunku z poważną firmą krajową.

W poruszonych powyżej sprawach niejedno wymaga szczegółowego zbadania i opracowania, a poruszone zostało w tym celu, aby wywołać dyskusyę i wypowiedzenie poglądów i zdań Szanownych Delegatów, które przyjmiemy jako wskazówkę do kierunku, w jakim lustracye wogóle iść powinny, do czego zmierzać, aby z pożytkiem ogólnym zadanie swe spełnić.

We Lwowie dnia 15. października 1900.

Za Wydział Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

W. Biechoński,	***Romanowicz,***	***I. Domagalski,***
Prezes.	Zastępca prezesa.	Lustrator.

Sprawozdanie z czynności Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

za czas od 1. października 1899 do 30. września 1900

przedłożone XXVI Walnemu Zgromadzeniu Delegatów Związku.

Szanowne Zgromadzenie!

Kiedyśmy w roku zeszłym sprawozdanie nasze Walnemu Zgromadzeniu Delegatów przedkładali — nie mogliśmy jeszcze mieć ścisłej cyfrowej podstawy do ocenienia skutków ciężkich zeszłorocznych przejść — zachwiania chwilowego wielkiej instytucyi finansowej we Lwowie — powszechnej depresyi targu pieniężnego, która i na nasz targ krajowy oddziałać musiała. Mogliśmy przeto tylko wyrazić nadzieję, że stowarzyszenia na pomocy własnej i na solidarności członków oparte, przetrwają to przesilenie szczęśliwie. Obecnie, gdy mamy już przed sobą statystycznie zestawione wyniki gospodarki naszych stowarzyszeń w roku 1899, możemy z zadowoleniem stwierdzić, że nadzieja ta nas nie zawiodła — że rok 1899 zaznaczył się pomyślnym rozwojem instytucyj a przedewszystkiem wewnętrznem ich wzmocnieniem. Wszystkie cyfry sumarycznego bilansu naszych stowarzyszeń wskazują niewątpliwy postęp — zarówno wzrost funduszów własnych, jak i stosunek ich do kapitałów obcych — jak i cyfra wkładek oszczędności, będąca wyrazem zaufania ogółu do naszych stowarzyszeń a zarazem oparcia ich na silnej, lokalnej podstawie, bez zbytecznego uciekania się do kredytów w wielkich instytucyach pieniężnych. W jednym tylko kierunku rok ubiegły nie dopisał. Skutkiem powszechnego podrożenia pieniędzy — stała w naszych stowarzyszeniach tendencya do obniżenia stopy procentowej z konieczności została powstrzymana — a nawet jest w tym względzie pewne cofnięcie się wstecz. Stopa procentowa wszędzie poszła w górę — to też stowarzyszenia musiały kredyty swoje w wielkich pieniężnych instytucyach drożej niż poprzednio opłacać — niektóre musiały podnieść wysokość procentu od wkładek oszczędności — musiały też podnieść procent, pobierany od pożyczek. Ten stan rzeczy przeniósł się i na rok 1900. A jakkolwiek przy lustracyach stale staramy się wpływać na zarządy stowarzyszeń, aby przez obniżanie kosztów zarządu, przez wzmacnianie funduszów własnych, przez zaniechanie dążenia do wysokiej dywidendy, stwarzały sobie warunki stałego obniżenia stopy procentowej niezależnie od stosunków na wielkim targu pieniężnym — to jednak wyzwolenie się z pod wpływu ogólnej depresyi tak szybko nastąpić nie może.

Jak co roku wychodzi równocześnie z niniejszem sprawozdaniem Rocznik statystyczny stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych — nakładem Związku a w opracowaniu sekretarza Związku p. Narcyza Ulmera. Jest on 26-ty z rzędu — rozpoczyna zatem drugą ćwierć wieku wydawnictwa, rozpoczętego w r. 1875 przez Dra Alfreda Zgórskiego. Zmiany w układzie Rocznika zaznaczone są szczegółowo w rozdziale „Ogólne wiadomości“ — tu tylko zaznaczamy jeszcze, że zmiany techniczno-drukarskie zaprowadzone w części informacyjnej, zmierzają do tego, aby bez uszczerbku samej treści, zaprowadzić oszczędność miejsca, co przy wzmagającej się liczbie stowarzyszeń jest konieczne dla uniknięcia zbytecznego wzrostu objętości Rocznika i wzrastającego co roku kosztu.

Rocznik wykazuje stowarzyszeń, które w r. 1899 zamykały rachunki:

kredytowych	552
wytwórczych handlowych i innych . . .	77
razem . . .	629

Takich zaś które powstały w drugiej połowie roku 1899, więc rachunków nie zamykały, albo w ciągu roku 1900, więc do statystyki roku poprzedniego nie należą, wykazano:

kredytowych	105
wytwórczych, handlowych i innych	30
razem . . .	135

Ogółem zatem jest obecnie w kraju naszym stowarzyszeń zarejestrowanych 764, między nimi 657 kredytowych, a 107 wytwórczych, handlowych i innych.

Z pomiędzy 657 stow. kredytowych należy obecnie do Związku 143, a po odliczeniu 2 śląskich, jest galicyjskich 141, czyli 21·4% ogólnej liczby, zaś na 107 wytwórczych i handlowych należy do Związku 26 czyli 24·3%. Ogółem zaś na 764 stowarzyszeń — należy do Związku 169 czyli 22·1%. Liczba to stosunkowo mała — uwzględnić wszakże należy, że 1. ruskie stowarzyszenia mają obecnie swój osobny Związek — 2. że spółki systemu Raiffeisena mają swój własny Patronat w Wydziale krajowym — 3. że jest w kraju bardzo znaczna liczba, bo 367 stowarzyszeń kredytowych, mających w swych zarządach cechę wyznaniowej wyłączności żydowskiej i używających języka niemieckiego — z których jedne do Związku należeć nie chcą a inne z powodu wadliwości statutu i organizacyi do Związku należeć by nie mogły. Wobec tego zmniejsza się znacznie liczba tych stowarzyszeń, które mogłyby do Związku należeć — a w odniesieniu do tej liczby procent należących wzrasta do cyfry przeszło 80%.

A gdybyśmy nawet przyjęli wykazaną wyżej cyfrę 22·1% należących do Związku — to jeszcze ona jest wyższa od stosunkowej liczby stowarzyszeń niemieckich. Jest bowiem w Austryi według ostatniego Rocznika 1.800 stow. niemieckich, a do ogólnego Związku niemieckich stowarzyszeń w Austryi należy tylko 335 czyli 18·6%.

Z pomiędzy stowarzyszeń wytwórczych, handlowych i innych, których jest obecnie 107, a po wyłączeniu 8 ruskich pozostaje 99, należy do Związku 26, jest więc poza Związkiem 73.

Dla ocenienia wyników roku 1899 podajemy cyfry bilansowe stowarzyszeń związkowych wszystkich, łącznie z dwoma śląskowemi za ostatnie dwa lata 1898 i 1899.

A. Stowarzyszenia kredytowe.

Stan czynny.

	za rok 1898				za rok 1899			
Gotówka	1,046.147	kor.	12	gr.	1,032.829	kor.	28	gr.
Pożyczki	48,306.216	„	96	„	48,742.193	„	27	„
Proc. przen.	425.493	„	76	„	373.632	„	45	„
Nieruchom.	1,529.873	„	70	„	1,949.241	„	96	„
Lokacye	1,439.576	„	08	„	1,526.647	„	84	„
Reszta poz.	1,442.093	„	66	„	2,332.209	„	73	„
Razem	54,189.401	kor.	28	gr.	55,956.754	kor.	53	gr.

Stan bierny.

	za rok 1898				za rok 1899			
Udziały	8,570.373	kor.	64	gr.	8,967.188	kor.	86	gr.
Fund. rezer.	2,649.718	„	54	„	2,937.897	„	20	„
Wkładki	31,429.592	„	14	„	33,787.515	„	87	„
Długi bank.	9,784.532	„	78	„	7,989.057	„	99	„
Proc. przen.	421.600	„	22	„	427.636	„	04	„
Czysty zysk	695.536	„	48	„	772.782	„	14	„
Reszta pozycyj	638.047	„	48	„	1,074.676	„	43	„
Razem	54,189.401	kor.	28	gr.	55,956.754	kor.	53	gr.
Liczba członk.	182.975				189.240			
Suma udziel. pożyczek	77,179.563	kor.	96	gr.	80,150.231	kor.	—	gr.
Datki na cele dobrocz.	39.534	„	10	„	45.811	„	—	„
Koszta admin.	867.976	„	70	„	1,001.879	„	09	„
Ogólny obrót kasowy	324,471.970	„	86	„	323,457.980	„	63	„

B. Wytwórcze handlowe i inne.

Stan czynny.

	za rok 1898				za rok 1899			
Gotówka	88.851	kor.	60	gr.	145.564	kor.	10	gr.
Pożyczki	2,114.896	„	04	„	1,006.678	„	66	„
Zapas towarów	768.916	„	48	„	1,038.996	„	18	„
Nieruchomości	522.983	„	02	„	499.753	„	54	„
Reszta poz.	327.208	„	22	„	1,695.719	„	49	„
Razem	3,822.855	kor.	36	gr.	4,386.711	kor.	97	gr.

Stan bierny.

	za rok 1898				za rok 1899			
Udziały	848.944	kor.	22	gr.	879.100	kor.	78	gr.
Fund. rezerw.	123.423	„	90	„	122.903	„	33	„
Długi	2,588.915	„	48	„	3,133.295	„	29	„
Czysty zysk	112.497	„	68	„	119.846	„	81	„
Reszta pozycyj	149.074	„	08	„	131.565	„	76	„
Razem	3,822.855	kor.	36	gr.	4,386.711	kor.	97	„
Ilość członków	2.628				3.139			

Porównanie cyfr galicyjskich Towarzystw zaliczkowych, należących do Związku, a niezwiązkowych, daje analogiczne wyniki, jak w roku zeszłym — dla tego nie powracamy w tym roku do tych porównań

W okresie z którego zdajemy sprawę, przyjęto do Związku następujące stowarzyszenia:

1. Kasę zaliczkową „Pomoc“ w Grzymałowie.
2. Spółkę kredytową budowniczych we Lwowie.
3. Kraj. Spółkę wytwórczą przyborów szkolnych we Lwowie.
4. Spółkę owocarską w Nadwórnie.

Dla porównania podajemy liczbę stowarzyszeń związkowych w ostatnich 25 latach:

W roku	1876	należało	35	stowarzyszeń
„	1877	„	48	„
„	1878	„	53	„
„	1879	„	63	„
„	1880	„	79	„
„	1881	„	82	„
„	1882	„	90	„
„	1883	„	91	„
„	1884	„	101	„
„	1885	„	106	„
„	1886	„	103	„
„	1887	„	108	„
„	1888	„	109	„
„	1889	„	110	„
„	1890	„	111	„
„	1891	„	110	„
„	1892	„	108	„
„	1893	„	120	„
„	1894	„	122	„
„	1895	„	135	„
„	1896	„	153	„
„	1897	„	157	„
„	1898	„	165	„
„	1899	„	166	„
„	1900	„	169	„

Wydział Związku, na XXV Walnem Zgromadzeniu Delegatów uzupełniony wyborem Prezesa w osobie p. Wojciecha Biechońskiego i sześciu członków Wydziału pp. Dra Głąbińskiego Stanisława, Dra Jabłońskiego Jacka, Steczkowskiego Jana, Szczepańskiego Piotra i Terenkoczego Władysława — na posiedzeniu z dnia 7. grudnia 1899 ukonstytuował się, wybierając wiceprezesami Dra Lechowskiego Wiktora i Romanowicza Tadeusza, sekretarzem p. Żardeckiego Bolesława, zastępcą sekretarza p. Szczepańskiego Piotra. Kierownictwo biura i redakcyę czasopisma poruczono p. Romanowiczowi. Delegatami do funduszu zaopatrzenia wybrał Wydział na trzy lata Dra Skałkowskiego Tadeusza a na jeden rok (w wyborze uzupełniającym) Dra Lechowskiego Wiktora. Delegatem do Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych wybrał Wydział sekretarza Związku p. Narcyza Ulmera — a cenzorami dla kredytu stowarzyszeń w Banku krajowym (w wyborze uzupełniającym) pp. Sękowskiego Stefana, Szczepańskiego Piotra i Todtschindlera Albina.

Wydział odbył w okresie sprawozdawczym sześć plenarnych posiedzeń – poświęconych załatwieniu uchwa- XXV Walnego Zgromadzenia delegatów — licznym organizacyjnym sprawom stowarzyszeń, sprawozdaniom z odbytych lustracyj, organizacyi Banku związkowego, spra- wom biura Związku — i licznym innym przedmiotom, o których niżej będzie mowa.

Najbaczniejszą uwagę zwrócił Wydział na sprawę wewnętrznej kontroli w naszych towarzystwach. XXV Walne Zgromadzenie przyjmując z uznaniem do wiadomości sprawozdanie lustracyjne — powzięło przytem następującą uchwałę:

„Stowarzyszeniom związkowym zaleca się z naciskiem ścisłość w wykonywaniu obowiązków przez organa nadzorujące (Radę nadzorczą i komisyę lustracyjną) przyczem

uznaje się skontra i rewizye ze strony miejscowych organów nadzorczych w terminach co najmniej kwartalnych, jako bezwarunkowo konieczne".

W wykonaniu tej uchwały rozesłał Wydział do wszystkich stowarzyszeń związkowych Okólnik z dnia 28. grudnia 1899 L. 2.158 — w którym obszerniej wyłuszczył konieczność ciągłej, miejscowej, wewnętrznej kontroli, wykazał, że lustracya związkowa tej stałej kontroli zastąpić nie może — i położył nacisk na to, iż żądanie rewizyi i skontra raz na kwartał w uchwale Walnego Zgromadzenia, pojęte było tylko jako minimalne. Wydział więc domagał się częstszych rewizyj, a pp. Prezesów Rad nadzorczych prosił, by zawiadamiali nas o każdej wykonanej rewizyi, żeby w ten sposób mieć świadomość tego, o ile uchwała Walnego Zgromadzenia jest przez Towarzystwa uszanowana i wykonana.

I okazało się wkrótce, że ten ponowny ale od dawnych silniejszy nacisk w kierunku miejscowej kontroli był konieczny. Zaszedł wiadomy nieszczęsny wypadek defraudacyi w Sędziszowie, zakończony upadkiem Towarzystwa i samobójstwem dyrektora. Sprawa sędziszowska wysunęła się na jakiś czas na czoło naszych prac i naszej troski. Lustrator nasz przez cały miesiąc zajęty był na miejscu dochodzeniem rachunkowem wyrządzonej szkody, nadto prezes Związku i kilkakrotnie sekretarz dojeżdżali do Sędziszowa a Wydział dokładał wszelkich starań, ażeby Towarzystwo od upadku a członków jego od skutków nieograniczonej poręki uchronić — a gdyby już bytu Towarzystwa uratować nie można, to przynajmniej uniknąć konkursu i przeprowadzić spokojną likwidacyę. Sprawie tej poświęcił Wydział dwa posiedzenia i jedną ściślejszą konferencyę — z udziałem dyrektora Banku krajowego radcy Zgórskiego, właściciela Sędziszowa hr. Zdzisława Tarnowskiego, posła Józefa hr. Michałowskiego i dyrektora dóbr sędziszowskich p. Bolesława Czernego, który w pierwszej chwili po ucieczce defraudanta z prawdziwem poświęceniem objął kierownictwo Towarzystwa. Okazało się jednak po ścisłych dochodzeniach, że nie tylko straty wyrządzone przez defraudacyę były zbyt wielkie, ale i wartość aktywów zbyt wątpliwa, ażeby możliwem było uniknięcie konkursu. Musiano przeto zaniechać zamierzonej, a w tych warunkach niemożliwej akcyi ratunkowej i zgłosić konkurs.

Wypadek sędziszowski dał jednak powód do zaostrzenia wspomnianej wyżej akcyi w kierunku wewnętrznej kontroli w Towarzystwach — akcyi, odpowiadającej uchwale XXV Walnego Zgromadzenia. Na podstawie projektu osobnej komisyi uchwalił Wydział wzorowy regulamin kontroli dla Towarzystw związkowych. Regulamin ten jest rozwinięciem uzasadnionych postanowień zawartych we wzorowym statucie i w ogólnym regulaminie — tudzież w licznych uchwałach Związku i w Okólnikach Wydziału — a zawiera w szczegółach pewne obostrzenia i bliższe określenia, która według poczynionych doświadczeń koniecznemi się okazały. Zmierza on do skupienia odpowiedzialności za ścisłość kontroli w ręku przewodniczącego tak, że nawet w razie zaniedbania obowiązku ze strony członków komisyi kontrolującej, przewodniczący ma w regulaminie zapewnioną władzę użycia środków zaradczych.

Regulamin ten rozesłaliśmy Prezesom Rad nadzorczych Towarzystw związkowych Okólnikiem z dnia 28. marca 1900 L. 744 — z usilnem wezwaniem, aby jak najrychlej zwołali posiedzenia Rad nadzorczych celem uchwalenia regulaminu. Pozostawiając Radom nadzorczym możność poczynienia zmian w przesłanym przez nas projekcie, o ileby miejscowe stosunki tego wymagały — zastrzegliśmy jednak, że zmiany takie będą dokonane tylko w kierunku obostrzenia kontroli — nigdy zaś w kierunku jej osłabienia. Zarazem zwróciliśmy uwagę Prezesów, że niektóre zarządzenia mogą poczynić z własnej mocy, zanim regulamin kontroli będzie uchwalony. Równocześnie rozesłaliśmy Dyrekcyom projekt regulaminu wraz z egzemplarzem Okólnika do Prezesów, zapraszając Dyrekcyę, aby ze swej strony usiłowania nasze poparły.

Skutek Okólnika tego był bardzo dobry. Szybciej, niż zwykle bywa, zaczęły nadchodzić odpowiedzi z zawiadomieniem o uchwaleniu regulaminu i wprowadzeniu w życie obostrzonej kontroli — albo z zapowiedzią uskutecznienia tego w najbliższym czasie. Wiele Towarzystw wyrażało nam wdzięczne uznanie za wzięcie tej sprawy w ręce — były i takie, które wyrażały żal, że się to dopiero teraz stało. Odpowiedzi wręcz odmownych albo takich, które zapowiadają zmianę projektu w kierunku osłabienia kontroli — było bardzo mało. Otrzymujemy też od wielu Towarzystw regularne zawiadomienia o odbytych miesięcznych rewizyach i na tej podstawie utrzymujemy w biurze Związku ewidencyę, czy rewizye te odbywają się w terminach, regulaminem oznaczonych.

Wydział Związku nie może pominąć tej sposobności, ażeby wyrazić najszczersze a wdzięczne uznanie tym Szanownym Radom nadzorczym i ich Prezydyom, które zrozumiały i wykonały intencye naszego Okólnika i tak chętnie się do niego zastosowały — i tym Dyrekcyom, które nas w tych naszych staraniach poparły, dając przez to wyraz temu przekonaniu, że ścisła, surowa kontrola, jest przedewszystkiem w interesie samych kontrolowanych. Chętne poddanie się uchwale Walnego Zgromadzenia i wynikłym z niej zarządzeniom Wydziału Związku — chlubnie świadczy o naszej związkowej solidarności.

Zaostrzona kontrola posłużyła do wykrycia zadawnionych nadużyć w trzech innych Towarzystwach związkowych. Były tam jednak straty znacznie mniejsze, niż w wypadku sędziszowskim — zwłaszcza w stosunku do sił i zasobów instytucyi — tak, że nie zachwiały bytem towarzystw, w których smutne te wypadki zaszły. Związek kilkakrotnie w tych wypadkach interweniował przez swoich delegatów. Zachwianie ogólnego Związku hodowców i handlarzy bydła we Lwowie, dało także dużo do czynienia Wydziałowi Związku, który przez sekretarza p. Ulmera przez dłuższy czas interweniował w celu uchronienia instytucyi od następstw złej gospodarki.

Uchwała XXV Walnego Zgromadzenia w sprawie zmiany ustawy o stowarzyszeniach z r. 1873 — nie mogła być wykonana z powodu, że i w tym roku wszelka ustawodawcza czynność Rady państwa była zawieszona, tak, iż wniesienie petycyi byłoby zupełnie bezowocne. Wniesiemy ją tedy do nowej Izby poselskiej, która wyjdzie z nowych wyborów, a zbiera się z początkiem roku 1901.

W związku z tem odroczono wykonanie uchwały XXV Walnego Zgromadzenia w sprawie zmiany regulatywu Towarzystw asekuracyjnych w tym duchu, by Towarzystwom tym wolno było lokować swe fundusze w Towarzystwach zaliczkowych. Gdy bowiem sami wnioskodawcy uznali, iż sprawa ta zależy od zmiany ustawy o stowarzyszeniach — przeto tylko łączne a przynajmniej równoczesne starania w obu tych sprawach, rokują powodzenie.

Uchwały XXV Walnego Zgromadzenia a) co do żądania ubezpieczenia budynków przy udzielaniu pożyczek nad 100 zł. b) co do regulowania spłat i terminów nie szablonowo ale według stosunków miejscowych i możności płacenia — c) co do zaprowadzania dla ludności rzemieślniczej tygodniowych rat płatności, są dla naszych lustratorów dyrektywą w udzielaniu na miejscu rad i wskazówek przy lustracyach. Taką też dyrektywą są uchwały XXV Walnego Zgromadzenia, spowodowane zeszłoroczną sytuacyą finansową, z których pierwsza zalecała Towarzystwom

oględność w zawieraniu nowych interesów tak w pożyczkach jak w dziale reeskontowym a następne dwie mają znaczenie trwałe, niezależne od położenia targu pieniężnego. Unikanie podnoszenia stopy procentowej płaconej od wkładek oszczędności i pobieranej od pożyczek — ustanowienie różnicy między jedną a drugą najwyżej na 2% — a stanowcze uchylenie wszelkich dodatkowych opłat na administracyę — jest zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia stale przez nasze lustracye zalecane Zarządom stowarzyszeń związkowych.

Na skutek uchwały XXV Walnego Zgromadzenia o ponowne wezwanie Towarzystw związkowych, by utrzymywały osobną ewidencyę kredytów włościańskich i odnoszące się do nich cyfry umieszczały w rocznych sprawozdaniach — wystosował Wydział Związku Okólnik z dnia 28. grudnia 1899 L. 2.157. O wyniku donosimy szczegółowo w sprawozdaniu z lustracyj.

Wniosek lwowskiego Towarzystwa dla handlu i przemysłu w sprawie stowarzyszeń wytwórczo-handlowych — przekazało XXV Walne Zgromadzenie Wydziałowi Związku do załatwienia. Uznając wielką ważność tego rodzaju stowarzyszeń i ich doniosłe znaczenie dla ekonomicznego rozwoju kraju — Wydział Związku na sprawy tych stowarzyszeń baczną zwraca uwagę. W kilku wypadkach interweniował Związek w roku ubiegłym z pomyślnym skutkiem w wyrobieniu stowarzyszeniom tym znaczniejszego kredytu w krajowym funduszu przemysłowym — zajmował się usilnie i bez oglądania się na koszta częstych delegacyj, sprawami Towarzystwa kowali w Sułkowicach, spółki stolarskiej w Kalwaryi, Związku przemysłowego we Lwowie i jego bazarów na prowincyi, Związku handlowego Kółek rolniczych we Lwowie — a ostatniemi czasy sekretarz Związku interweniował w ważnej sprawie zespolenia lwowskiego i krakowskiego Związku handlowego. Na tegoroczne Walne Zgromadzenie wzięliśmy na porządek dzienny sprawę stowarzyszeń wytwórczo handlowych w rękodziełach. Wydział Związku w przekazanym mu przez XXV Walne Zgromadzenie wniosku lwowskiego Towarz. dla handlu i przemysłu uznaje bodziec nowy do energicznej w tym kierunku działalności — nie może jednak obecnie zalecać urzeczywistnienia projektu zamianowania drugiego lustratora wyłącznie dla stowarzyszeń wytwórczo-handlowych, jakiego się wniosek lwowskiego Towarzystwa domaga — na to bowiem siły finansowe Związku obecnie nie wystarczają.

Oprócz Okólników, o których już wspomnieliśmy w powyższem sprawozdaniu z wykonania uchwał XXV Walnego Zgromadzenia Związku — rozesłał Wydział w okresie sprawozdawczym Okólniki: w sprawie waluty koronowej — w sprawie akredytacyi a następnie o dokonanym wymiarze kredytów — o Banku związkowym — o wymiarze należytości na cele Związku — w sprawie Towarzystwa sędziszowskiego.

Protokół podawczy biura Związku, wykazuje od 1. października 1899 do 30. września 1900 numerów 2731 — gdy w poprzednim okresie sprawozdawczym było ich 2539.

W sprawach osobistych urzędników Towarzystw związkowych — przeprowadzono 74 korespondencyj. Sprawę urzędników postawiliśmy na porządku dziennym XXV Walnego Zgromadzenia — a pozwalamy sobie zwrócić na nią baczną uwagę Towarzystw związkowych. Organizacya nasza wykazuje w tym względzie znaczne braki — a usunięcie ich zależy głównie od tego, abyśmy umieli pogodzić samorząd każdego Towarzystwa i jego prawo do mianowania urzędników według swego uznania — z koniecznościąześrodkowania ewidencyi urzędników i kandydatów, tudzież zastrzeżenia poważnego wpływu Związkowi, który wobec opinii publicznej w coraz wyższym stopniu odpowiada za wszystko, co się w stowarzyszeniach związkowych dzieje.

Sprawy danin rządowych, podatków i należytości bezpośrednich, były przedmiotem 106 korespondencyj biura —odpowiedzi na żądanie wyjaśnień i pouczeń, sporządzania fasyj i t. p. — w czem było rekursów przeciw wymiarowi podatków 62 — a 12 rekursów w sprawach należytości bezpośrednich. Z prawdziwą przykrością zaznaczamy, że duch bezwzględności i dowolności fiskalnej, chwilowo nieco spłoszony, w ostatnich czasach znowu śmielej sobie poczyna. Sprawę tę zmieściliśmy także na porządku dziennym XXVI Walnego Zgromadzenia.

Stosunki kredytowe naszych stowarzyszeń — uległy w ubiegłym roku poważnej zmianie. Wzrosła ta forma kredytu, która daje stowarzyszeniom kredytowym silne oparcie o zaufanie miejscowych czynników, ale też naraża na niebezpieczeństwo niespodziewanych wypowiedzeń t. j. wkładek oszczędności — zmniejszyła się suma kredytów, udzielanych jako formalne pożyczki albo w formie reeskontu weksli, więc kredytów bankowych. To też i liczba spraw kredytowych, załatwianych przez biuro Związku zmniejszyła się, — gdy w latach poprzednich było ich zawsze przeszło 300 — to w okresie sprawozdawczym miało biuro tylko 56 korespondencyj w tych sprawach — oprócz ogólnej akredytacyi. Pomimo wynikłego z ogólnego położenia obniżenia sumy kredytów bankowych, mieliśmy i w roku sprawozdawczym dowody życzliwości w traktowaniu spraw stowarzyszeń ze strony Banku krajowego i gal. Kasy oszczędności — za co zarządom tych instytucyj na tem miejscu szczere wyrażamy podziękowanie.

O lustracyach przedkładamy jak co roku osobne sprawozdanie. Oprócz samej czynności lustracyjnej, musi lustrator i inni delegaci do lustracyi a nie mniej i biuro poświęcać nie mało czasu sprawozdaniom lustracyjnym, rozsyłaniu ich do Prezesów Rad nadzorczych, do Dyrekcyj lustrowanych stowarzyszeń, i komunikowaniu ich wyników gal Kasie oszczędności i Bankowi krajowemu. Nieraz też zachodzi potrzeba urgowania Stowarzyszeń o zawiadomienie Związku, w jaki sposób uwagi, przy lustracyi poczynione zostały uwzględnione i w gospodarce Towarzystwa zużytkowane To też w sprawach lustracyjnych przeprowadziło biuro Związku 341 korespondencyj. Przy tej sposobności nie możemy pominąć pocieszającego objawu, iż coraz częściej spotykamy się z chętnem zastosowaniem się do uwag zawartych w lustracyjnych sprawozdaniach, a wypadki niechętnego przyjmowania tych uwag i pewnego rodzaju oburzenia czy urazy z powodu ścisłego spełnienia obowiązku lustracyi — są coraz rzadsze. Miejmy nadzieję że wkrótce wypadki takie należeć będą do bardzo rzadkich wyjątków.

Lustracye dokonywane przez rewidenta Banku krajowego w charakterze delegata Związku, według umowy z r. 1896 — nie ustały i przynoszą one niewątpliwą korzyść stowarzyszeniom a przy zgodności poglądów na zasady organizacyi i gospodarki stowarzyszeń przyczyniają się do utrwalenia węzłów łączących nas z autonomiczną instytucyą finansową kraju.

Wydział Związku interweniował bezpośrednio lub pośrednio przy zakładaniu nowych stowarzyszeń: produkcyjno-handlowego szewców w Buczaczu — kapeluszników w Myślenicach — spółki owocarskiej w Nadwórnie — spółki przyborów szkolnych we Lwowie — spółki kredytowej budowniczych we Lwowie — i stowarzyszeń zaliczkowych w Grzymałowie, Dębowcu i Niepołomicach.

Zamknięcie rachunków za rok 1899, przez Komisyę rewizyjną Walnego Zgromadzenia stwierdzone — będzie przedmiotem osobnego sprawozdania tejże komisyi na XXVI W. Zgromadzeniu. Przedstawia się ono jak następuje:

Zamknięcie rachunków

Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

za rok 1899.

L. p.		kor.	gr.	Porównanie z preliminarzem kor.	gr.
	A. Przychód.				
1	Wpisowe	140	–	60	
2	Opłaty stowarzyszeń	22093	38	– 1906	62
3	Zwroty kosztów lustracyi . .	521	46	+321	46
4	„ zaliczek	120	–	—240	–
5	Sprzedaż druków	6236	76	+1636	76
6	Wydawnictwo Czasop. „Związek“	2475	30	+75	30
7	„ Statystyki . . .	1982	30	+382	30
8	Dochody nadzwyczajne . . .	1174	56	– 25	44
9	Bank związkowy	420	–	+420	–
10	Pożyczki	2400	–	+2400	–
	Gotówka	635	28	+635	28
		38199	04	+3639	04
	Nadwyżka dochodu			3639	04
	Od tego trzy ostatnie pozycye przejściowe			3455	28
	Nadwyżka istotna			183	76

L. p.		kor.	gr.	Porównanie z preliminarzem kor.	gr
	B. Rozchód:				
1	Lokal	920	–	–80	–
2	Płace	15406	66	—273	34
3	Fundusz zaopatrzenia i podatki	958	98	—	02
4	Kierownictwo biura i redakcya	3583	20	—114	80
5	Lustracye	3577	52	—22	48
6	Druki i księgi	1909	24	—1691	76
7	Wydawnictwo Czasop. „Związek“	1441	28	—158	72
8	„ Statystyki . . .	1771	84	+71	84
9	Wydatki biurowe	611	42	+11	42
10	Biblioteka	40	74	—59	26
11	Fundusz dyspozycyjny . . .	778	74	—282	26
12	Spłata pożyczek	1300	—	+340	—
13	Bank związkowy	3163	20	+3163	20
14	Inwentarz	78	—	+78	—
15	Należytości czynne	299	50	+299	50
	Gotówka	2357	72	+2357	72
		38199	04	+3639	04
	Przekroczenie wynosi			6321	68
	Od tego 4 ostatnie pozycye przejściowe nieprelimnowane .			5898	42
	Przekroczono więc tylko o . .			423	26
	W porównaniu z zaoszczędzeniem			2682	64
	Okazuje się istotne zaoszczędz.			2259	38
	Do tego nadwyżka w dochodach			183	76
	Wynik ogólny *korzystniejszy* od preliminarza			2443	14

Z innych spraw, które w roku sprawozdawczym były przedmiotem starań i czynności Wydziału Związku, wymieniamy co najważniejsze:

Z początkiem roku 1900 zagroziło naszym stowarzyszeniom poważne niebezpieczeństwo. Ministerstwo sprawiedliwości wydało d. 17. stycznia br. okólnik do wszystkich prezydyów sądów wyższych krajowych i do wszystkich trybunałów, powołanych do sądowniczych czynności w sprawach handlowych — w przedmiocie rejestrowania stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Okólnik bardzo słusznie zaznaczył, że zdarzają się często wypadki zupełnie mylnego zarejestrowania takich statutów, które są stanowczo sprzeczne z ustawą z 9. kwietnia 1873 — i że oczywiście sąd przez zarejestrowanie takiego statutu stwarza stosunki prawne, obowiązujące a z ustawą niezgodne, a gdy strony nie mają powodu ani prawnej podstawy do sprzeciwienia się dokonanemu zarejestrowaniu, przeto wyższe instancye sądowe już się nie mogą sprawą zajmować i takie niezgodne z ustawą zarejestrowanie staje się prawomocnem. Punkt wyjścia okólnika był zatem dobry, bo istotnie zdarzały się wypadki zarejestrowania statutów, z prawdziwie monstrualnemi postanowieniami, jak dożywotność dyrektora, oznaczenie w statucie jego pensyi, oznaczenie tantyemy w procencie od udzielonych pożyczek, orzeczenie, że te do dyrektora odnoszące się paragrafy statutów nie mogą być nigdy zmienione i t. p.

Ale okólnik, mający słuszny punkt wyjścia, pobłądził w tem, że dał sądom wskazówkę szczegółową niejasną, mogącą ulegać rozmaitej, dowolnej interpretacyi, odnoszącą się do jednego tylko postanowienia ustawy, podczas gdy tu idzie o zgodność statutu z całą ustawą i z jej duchem. Okólnik zwraca uwagę sądów na §. 1. ustawy z 9. kwietnia 1873 — który uznaje jako stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze te Towarzystwa o niezamkniętej liczbie członków, których celem jest podniesienie zarobku lub gospodarstwa swoich członków przez w s p ó l n e p r o w a d z e n i e p r z e d s i ę b i o r s t w a albo przez u d z i e l a n i e k r e d y t u. Na to „wspólne prowadzenie przedsiębiorstwa“ kładzie okólnik szczególny nacisk, uznając w tem najważniejszą znamienną cechę stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego — a w dalszej interpretacyi wykluczył od rejestrowania towarzystwa czysto dywidendowe, zaś co do kredytowych uznał za niezdolne do rejestrowania takie, któreby miały w swym statucie „c z y n n o ś c i b a n k o w e, z dostarczeniem kredytu członkom nic wspólnego niemające“.

Wiedząc z doświadczenia, jak u nas łatwo o taką interpretacyę ustaw a cóż dopiero okólników rządowych, która w zacieśnianiu swobodnej sfery działania jednostek

czy ciał zbiorowych idzie znacznie dalej, niż było zamiarem ustawodawcy. albo ministerstwa, wydającego okólnik — redakcya Związku w N. 4 z d. 25. lutego br. wystąpiła z krytyką tego okólnika i wyraziła poważne obawy co do jego następstw. I okazało się że te obawy były bardziej uzasadnione, aniżeli bezwzględne uznanie, z jakiem okólnik ten spotkał się w organie ogólnego Związku stowarzyszeń niemieckich w Austryi, w wiedeńskiej Genossenschaft.

W kwietniu bowiem zgłosiło się do nas Towarzystwo zaliczkowe w Bełzie o poradę, co czynić przeciw uchwale Sądu krajowego we Lwowie jako handlowego, który odmówił zarejestrowania zmienionego statutu Towarzystwa bełzkiego z powodu, że statut ten zawiera wzmiankę o przyjmowaniu pieniędzy na rachunek bieżący (wkładek oszczędności) — co Sąd lwowski uznał niezgodnem z postanowieniem §. 1 ustawy o stowarzyszeniach. Po zasięgnięciu bliższych informacyj przekonaliśmy się, że było to istotnie wynikiem wspomnianego wyżej okólnika ministeryalnego z dnia 17. stycznia br. Nie potrzebujemy rozwodzić się nad tem, że takie tłómaczenie ustawy jest zupełnie nieuzasadnione — ani też, jak szkodliwy wpływ wywarłoby to na rozwój naszych stowarzyszeń, gdyby się takie tłómaczenie utrzymało i powszechnie przyjęło. Nie poprzestaliśmy więc na tem, że uprosiliśmy adwokata Dra Jana Kuczkiewicza, syndyka Banku zaliczkowego we Lwowie, żeby się podjął obrony Towarzystwa bełzkiego w wyższych instancyach, ale zarazem zawiadomiliśmy o tym wypadku wszystkie Związki stowarzyszeń w Austryi i zapewniliśmy sobie ich współdziałanie na wypadek, gdyby sprawa w instancyach sądowych była przegrana i gdybyśmy musieli poczynić kroki dalsze, już w drodze parlamentarnej i ustawodawczej. Otrzymaliśmy też od tych Związków odpowiedzi z oświadczeniem gotowości poparcia dalszych kroków w tej sprawie, gdyby się one potrzebnemi okazały. Wkrótce też pośrednio poparcie takie uzyskaliśmy ze strony Patronatu Związku niemieckiego, posła Wrabetza. Rząd zwołał ankietę w sprawie kredytu drobnych przemysłowców. Na szóstem posiedzeniu tej ankiety z dnia 21. maja 1900 — poseł Wrabetz znalazł sposobność poruszenia tej sprawy w toku obszernego swego przemówienia o rękodzielniczym kredycie. Podniósł znaczenie stowarzyszeń systemu Schulzego dla drobnego przemysłu i znaczenie wkładek oszczędności dla stowarzyszeń. Ale dodał — władze niestety starają się ile możności stowarzyszeniom uszczuplić lub odjąć to źródło funduszów. A dotychczas czyniły to tylko władze polityczne i finansowe, obecnie znalazły się już i sądy, które idą w tym kierunku. Mowca wspomina o okólniku ministeryalnym z 17. stycznia — i o fałszywym wniosku, jaki z niego wysnuły „niektóre“ sądy galicyjskie (była w tem omyłka bo tylko jeden) — i dodał, zgodnie z faktycznym stanem rzeczy, że sąd apelacyjny te mylne zapatrywanie na sprawę wkładek oszczędności zatwierdził, skutkiem czego mogłyby stowarzyszenia w ogóle być pozbawione prawa przyjmowania wkładek oszczędności. „Póki mamy władze — mówił dalej — które tak mało wniknęły w ducha stowarzyszeń i ustawy, że prawie w 30 lat po wydaniu ustawy o stowarzyszeniach takie zapatrywania wypowiadają — póty nadaremnie odbywamy ankiety w sprawie podniesienia kredytu drobnego przemysłowca... Zanim sobie mamy głowy łamać nad tem, jak dostarczyć środków do popierania stowarzyszeń, należałoby w pierwszym rzędzie wszystkie władze państwowe doprowadzić do tego, żeby wszystkim dobrze zorganizowanym i dobrze się rządzącym stowarzyszeniom możliwie jak najmniej trudności w ich rozwoju czyniły“*).

*) Stenographisches Protokoll der vom k. k. Handelsministerium durchgeführten Enquete über das Kleingewerbliche Creditwesen Wien 1900 — strona 158.

Tymczasem Towarzystwo bełzkie rekurs swój w Sądzie wyższym krajowym we Lwowie przegrało — tak, że pozostała już tylko droga rekursu rewizyjnego do Najwyższego Trybunału w Wiedniu. Na tę drogę też wprowadziliśmy sprawę — Dr. Kuczkiewicz opracował rekurs rewizyjny i odniosło się skutek zupełnie pomyślny. Najwyższy Trybunał bowiem zniósł orzeczenia równobrzmiące obu instancyj a uchwała jego (patrz N. 20 Związku z d. 25 października 1900) w swem uzasadnieniu zawiera zupełnie zasadnicze orzeczenie, że postanowienia statutu „iż Towarzystwo zaliczkowe w przyszłości będzie uprawnione do przyjmowania wkładek pieniężnych na rachunek bieżący bez ograniczenia się do własnych członków — nie stanowi przekroczenia ustawowego zakresu działania stowarzyszeń zarobkowych, jak to mylnie obie niższe instancye twierdzą i jako takie nie mogą być wykluczone od zarejestrowania“.

Tak więc sprawa została szczęśliwie wygrana i niebezpieczeństwo usunięte. Towarzystwa zaliczkowe mogą teraz bez przeszkody zamieszczać w swych statutach przyjmowanie wkładek oszczędności — a nie potrzebują też unikać wyrażenia „wkładki oszczędności“, skoro władze polityczne i skarbowe już dawniej uznały, iż nie stoi temu nic na przeszkodzie ani ze względu na ustawy administracyjne ani ze względu na ulgi podatkowe.

Inna — analogiczna sprawa — była także przedmiotem zajęcia Wydziału Związku. Bank zaliczkowy we Lwowie jest w sporze z władzami skarbowemi, które nagle w reeskoncie weksli znalazły powód do odmówienia ulg podatkowych. Sprawa ta jest w toku instancyj jeszcze nie załatwiona. Pojawiło się wszakże orzeczenie Trybunału administracyjnego w pewnym specyalnym wypadku jednego z niemieckich Towarzystw — w którem reeskont weksli uznał Trybunał jako powód odmówienia ulg, płynących z ustawy z 27 grudnia 1880. Otrzymawszy to orzeczenie sprosiliśmy fachową konferencyę, na której członek Wydziału p. Dyrektor Steczkowski przedstawił swą opinię, prawną, iż taka interpretacya jest nieuzasadniona i mogła chyba wyniknąć z nieznajomości zadań stowarzyszeń i ich wewnętrznego ustroju. Gdy jednak orzeczenie Trybunału administracyjnego odnosi się do zastosowania ustawy o ulgach podatkowych z r. 1880 a nie najnowszej ustawy z r. 1896 — przeto na razie nie ma powodu do dalszych kroków. Dopiero gdyby tę mylną interpretacyę chciały władze a ewentualnie i Trybunał administracyjny zastosować do ustawy z r. 1896 — Wydział Związku porozumi się z innemi Związkami w Austryi i poczyni odpowiednie kroki w parlamencie.

W roku zeszłym Wydział Związku wniósł do Prezydyów obu wyższych Sądów krajowych podanie o zamieszczanie w czasopiśmie Związek sądowych ogłoszeń o rejestrowaniu stowarzyszeń i o wszelkich zmianach w rejestrze. Sąd apelacyjny lwowski odmówił interwencyi w tej sprawie — zaś Sąd apelacyjny krakowski oznajmił nam, że osnowę pisma naszego przesłał Sądom kolegialnym I. instancyi, które wyłącznie są właściwe do załatwienia tej sprawy. Istotnie też Sąd obwodowy w Nowym Sączu postanowił ogłoszenia swoje, odnoszące się do rejestru stowarzyszeń, ogłaszać w Związku. Jako pismo fachowe, którego prenumeratorami i czytelnikami są członkowie zarządów stowarzyszeń — Związek do takich ogłoszeń najbardziej się nadaje. Obecnie udamy się do wszystkich Sądów rejestrujących z tą sprawą — której pomyślne załatwienie i stanowisku organu naszego jako fachowego odpowiada i przez opłaty od tych ogłoszeń zmniejszyłoby wydatek Związku na wydawnictwo swego organu.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze reprezentowane były na wystawie powszechnej w Paryżu w oddziale VII grupy XVI „Ekonomia społeczna“ — a dla przedstawienia stanu stowarzyszeń w Austryi istniał w Wiedniu subkomitet, którego przewodniczącym był szef sekcyi Dr. G v. d. Thaa a referentem poseł Karol Wrabetz, patron ogólnego Związku niemieckich stowarzyszeń w Austryi. Historyczne przedstawienie w osobnej publikacyi rozwoju stowarzyszeń w Austryi, stosunków i wpływów, które na ten rozwój pomyślnie lub niepomyślnie oddziałać mogły — poruczono p. Wrabetzowi, w porozumieniu z wszystkiemi w Austryi istniejącemi narodowemi czy krajowemi lub zawodowemi Związkami Subkomitet wiedeński zwrócił się przeto do naszego Związku o dostarczenie dat statystycznych i dołączenie do nich treściwego memoryału o rozwoju i kierunku ruchu stowarzyszeń w Galicyi. Życzeniu temu uczyniliśmy zadość — przesyłając subkomitetowi nasz rocznik za rok 1898 wraz z wyjaśnieniami, zredagowanemi w języku niemieckim, ażeby uniknąć nieporozumień, mogących łatwo powstać, gdyby w Wiedniu tłómaczono polski tekst Wyjaśnienia nasze zostały pomieszczone bez zmiany w sprawozdaniu p. Wrabetza. Subkomitet zapytywał nas także, czy nie chcielibyśmy pomieścić na wystawie wszystkich naszych publikacyi wraz z kartogramami, przedstawiającemi graficznie rozwój i stan naszych stowarzyszeń. Gdy jednak i zamówienie miejsca na wystawie i sporządzenie kartogramów byłoby zbyt wielkie koszta spowodowało — przeto oświadczyliśmy, iż w tym kierunku udziału w wystawie nie weźmiemy.

W uznaniu niezbędnej potrzeby wzmocnienia lustracyi związkowej tak, ażeby każde stowarzyszenie do Związku należące z reguły raz na rok było lustrowane — a wobec niemożności pokrycia wydatku na drugiego lustratora — wniósł Wydział petycyę do Sejmu o zasiłek na ten cel w kwocie 4000 koron rocznie. Sejmowa komisya bankowa petycyę tę załatwiła bardzo przychylnie. W sprawozdaniu swem wyraża się komisya z wielkiem uznaniem o działalności Związku wogóle, w szczególności zaś o czynności lustracyjnej — a kończy wnioskiem o polecenie Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Bankiem krajowym o ile możności uczynił zadość tej petycyi jeszcze w roku bieżącym a na przyszłość wstawił na ten cel do budżetu krajowego po 4000 koron rocznie. Referentem komisyi bankowej był poseł Stefan Sękowski Sprawozdanie to przyszło jednak na porządek dzienny już w ostatniej chwili, na końcowem posiedzeniu wieczornem z dnia 5. maja — w chwili zatem, kiedy każdy odraczający wniosek ma już z góry zapewnione zwycięstwo zwłaszcza wtedy, gdy idzie o odroczenie uchwały, pociągającej za sobą wydatek z funduszu krajowego. Taki też wniosek postawił w tej sprawie poseł Stanisław hr. Stadnicki, ostrzegając Sejm przed uchwaleniem pospiesznem wniosku, który obciąża budżet krajowy stałym na przyszłość wydatkiem. Sejm wniosek ten przyjął — i sprawa została przekazana Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi sejmowej.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy zażądał od Wydziału Związku przedłożenia sprawozdań Związku i specyalnych sprawozdań lustracyjnych, zamknięć rachunkowych, zestawień wydatków na lustracye, wszystko za ostatnie 4 lata — dalej statutu Związku, regulaminu i instrukcyi lustracyjnej. Wreszcie zażądał Wydział krajowy opinii, czy Związek w razie przyznania mu subwencyi byłby gotów poddać się kontroli Wydziału krajowego, w jaki sposób i w jakiej mierze kontrola ta mogłaby być wykonywana i Wydziałowi krajowemu zapewniona. Wydział Związku przesłał Wydziałowi krajowemu wszystkie zażądane materyały — a co do kontroli nad czynnościami Związku oświadczył, iż gotów jest co roku przedkładać Wydziałowi krajowemu takie same sprawozdania i wykazy, jakie obecnie na żądanie przedłożył. Zwróciliśmy też uwagę na to, że Bank krajowy otrzymuje od nas odpisy sprawozdań z każdej przez Związek wykonanej lustracyi. Jak Wydział krajowy sprawę załatwi i jakie wnioski Sejmowi przedłoży — nie jest nam jeszcze wiadome.

W zakończeniu zeszłorocznego sprawozdania zaznaczyliśmy — iż przebyło się rok bardzo ciężki dla kraju, że jednak stowarzyszenia nasze przebyły go bez wstrząśnień a nie bez postępu naprzód. I o tym roku toż samo powtórzyć można. I w tym roku trwała nieprzerwanie taż sama depresya na targu pieniężnym powszechnym i krajowym, toż samo podrożenie kredytu i brak gotówki, obniżenie kursu najlepszych krajowych papierów, trudność ich pozbycia. I ten rok zaznaczył się także klęskami elementarnemi, ale znacznie większemi niż w roku zeszłym, które zawiodły nadzieje rolników a w znacznej części kraju i plon zabrały i wiele ludzkiego dobytku zniszczyły. Że zeszłoroczne klęski nie oddziałały szkodliwie na stan i rozwój naszych stowarzyszeń — a tylko powstrzymały dalszy postęp ku zniżeniu stopy procentowej — o tem wspomnieliśmy już wyżej. Jak wpłyną klęski tegoroczne, tego oczywiście w tej chwili stanowczo orzec nie można — wszakże rachunki miesięczne i wyniki lustracyj dozwalają mieć nadzieję, że i ten rok stowarzyszenia nasze przetrwają szczęśliwie.

Natomiast wspomniane wyżej wypadki nadużyć czy większych strat, między któremi najjaskrawszy i najsmutniejszy był wypadek sędziszowski — wywarły wśród stowarzyszeń i w opinii publicznej bardzo bolesne wrażenie. Wydział Związku a w zupełnej z nim zgodzie także i Zarządy poszczególnych stowarzyszeń, starały się, aby bolesne wrażenie tych wypadków wyszło ile możności na korzyść naszych instytucyj, przez **wzmocnienie wewnętrznej kontroli**, przez stałe ulepszanie gospodarki, przez usuwanie tego, co wadliwe lub chorobliwe. Jeżeli na tej drodze wytrwamy — to i opinia publiczna, zawsze do generalizowania skłonna, przekona się, że w tem generalizowaniu była niesprawiedliwość — bo parę lub nawet kilka wypadków, na 160 stowarzyszeń związkowych, nie dowodzi niczego ani przeciw stowarzyszeniom ani przeciw Związkowi. Wypadki takie wszędzie wydarzyć się mogą — a wnioski stąd ujemne na całość naszej organizacyi byłyby dopiero wtedy usprawiedliwione, gdyby nie było skutecznych starań ku zapobieżeniu złemu w przyszłości. Wszakże instytucye nasze, w Związku skupione, jak są oparte na zasadzie **pomocy własnej**, tak też i **w samych sobie znajdują siłę leczniczą**, gdy się złe zakradnie. Widoczna we wszystkich stowarzyszeniach naszych dążność do ulepszenia gospodarki i równoczesnego wzmocnienia wewnętrznej kontroli — świadczy, iż **sami sobie lekarzami być potrafimy**. A to będzie najpiękniejszy owoc idei asocyacyi o pomoc własną opartej.

Wydział Związku uprasza, aby Szanowne Zgromadzenie zechciało niniejsze zprawozdanie odesłać do osobnej komisyi, której udzielimy wszelkich wyjaśnień i akt, jakich zażąda.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1900.

Za Wydział Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wojciech Biechoński, Prezes.

Tadeusz Romanowicz, Sprawozdawca.

Narcyz Ulmer, Sekretarz.

XVIII. Sprawozdanie

Zarządu Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

z czynności i rachunków za rok 1899/900.

Ośmnasty rok istnienia naszej Instytucyi wykazuje dalszy pomyślny jej rozwój, pomimo, że należy do niej tylko 37 stowarzyszeń związkowych z 99 funkcyonaryuszami. Sądzimy zatem, że cyfry wymowniej trafią do przekonania Zarządów stowarzyszeń i tych Kolegów zawodowych stojących jeszcze po za naszą organizacyą, aniżeli nasze odezwy i okólniki.

Cyfry zamknięcia rachunków przedstawiają się następująco:

W roku 1898/9 należało do Funduszu	35 stow. z	91 uczest.
w roku 1899/900 przybyło .	3 „ z	15 „
było więc razem w ciągu 1899/900 r. .	38 stow. z	106 uczest.
a że w ciągu r. 1899/900 ubyło	1 „ z	7 „
pozostało z końcem r. 1899/900	37 stow. z	99 uczest.,

których spis imienny dołączamy.

Stan udziałów tych 99 uczestników wynosił z dniem 30. czerwca b r., po dopisaniu $7^1/_4$% dywidendy, kwotę 230.422 k. 19 gr. i zwiększył się w tym roku o 14.690 k. 93 gr., a nadto wypłaciliśmy cztery udziały w kwocie 24.449 k. 12 gr. Właściwy więc wpływ na rachunek udziałów członków, tak z wkładek, jakoteż i z innych dochodów wynosił 39.140 k. 05 gr., co stanowi niewątpliwie poważną kwotę dochodu jednorocznego. Przez czas istnienia stowarzyszenia, to jest w ciągu lat siedemnastu wypłaciliśmy uczestnikom Funduszu kwotę 80.942 k. 54 gr., a że stan funduszów, będących w posiadaniu stowarzyszenia, wynosi 230.422 k. 19 gr., przeto zgromadziliśmy w ciągu siedemnaście lat istnienia kapitał 311.364 k. 73 gr.

Udział najwyższy wynosi obecnie 21.619 k. 47 gr. i wzrósł w tym roku o 2.929 k. 47 gr. — zaś udział przeciętny wynosi 2.327 k. 44 gr.

Stan kapitałów, ulokowanych na książeczkach oszczędności Towarzystw, należących do Funduszu zaopatrzenia, wynosi 209.556 k. 76 gr., zaś na rachunku bieżącym 20.865 k. 43 gr., razem 230.422 k. 19 gr., co w porównaniu z rokiem poprzednim przedstawia wzrost 14.690 k. 93 gr. Przy czem nadmieniamy, że jedyna lokacya na hipotece została w roku ubiegłym wycofana.

Nadwyżka do podziału, która w roku 1898/9 wynosiła 12.027 k. 60 gr. i przyniosła $6^1/_4$% dywidendy, przedstawia w tym roku kwotę 14.745 k. 17 gr., co umożliwia udzielenie $7^1/_4$% dywidendy.

Koszta administracyi wynosiły 252 k., a należytość skarbowa 274 k. 30 gr.

Wkońcu uważamy za właściwe wymienić tych wszystkich, którzy dobrowolnymi datkami przyczynili się do powiększenia dochodu ubiegłego roku i tem samem spowodowali w znacznej części korzystny wynik tego administracyjnego roku.

Na fundusz ten złożyli:

Bank zaliczkowy we Lwowie . .	528 k.	82 gr.
Kasa zal. i oszczędności w Łańcucie .	150 „	— „
Tow. zaliczkowe w Dąbrowie . .	100 „	— „
Kasa zal. rzem. i roln. w Przemyślu	100 „	— „
Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu .	80 „	— „
Tow. zaliczkowe w Rohatynie . .	60 „	— „
Tow. kred. „Oszczędn.“ w Tłumaczu .	50 „	57 „
Tow. zaliczkowe w Drohobyczu . .	50 „	— „
Bank zaliczkowy w Czortkowie . .	40 „	— „
Tow. zaliczkowe w Zborowie . .	40 „	— „
Pow. Kasa zal. i oszcz. w Żydaczowie	40 „	— „
Tow. zal. urzędn. poczt. we Lwowie .	20 „	— „
Tow. zalicz. i kredytowe w Skałacie .	20 „	— „
Tow. zaliczkowe w Bóbrce . . .	10 „	— „
Kasa zaliczkowa w Maryampolu .	10 „	— „
Kasa zaliczkowa w Strusowie . .	10 „	— „
Razem .	1.309 k.	39 gr.

We Lwowie, dnia 15. września 1900 r.

Dr. Tadeusz Skałkowski.

Władysław Terenkoczy. *Narcyz Ulmer.*

Zamknięcie rachunku

Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

za rok administracyjny 1899/900.

I. Obrót kasowy.

Przychód:

Wpłacone udziały		25.864·45
% dopisany do lokacyj	11.588·70	
% od pożyczki hipotecznej	135·10	
% prowizye zwłoki	5·97	11.729·77
Zwrot pożyczki hipotecznej		5.404·48
" lokacyj		3.633·66
Wpisowe		655·20
Dary od Towarzystw		1.309·39
Zwrot kosztów administracyi		107·54
Przychód ogółem		48.704·49

Rozchód:

Wypłacone udziały	24.449·12
Procenta dopisane	11.723·80
Lokacye na książeczki oszczędności	18.311·24
Wydatki: *a)* administracyjne	252·—
b) skarbowe	274·30
Rozchód ogółem	55.010·46
Przychód	48.704·49
Obrót kasowy	103.714·95

II. Rachunek zysków i strat.

Zyski:	1. Zysk przeniesiony z r. 1898/9	11·24	
	2. Procenta dopisane do lokacyj na książ. oszczędności	11.588·70	
	3. Procenta od pożyczki hipotecznej	135·10	
	4. Odsetki zwłoki	5·97	
	5. Wpisowe	655·20	
	6. Dary od Towarzystw	1.309·39	
	7. Udziały odpisane	1.463·68	
	8. Zwrot kosztów administracyi	107·54	
Straty:	9. Wydatki: *a)* administracyjne		252·—
	b) skarbowe		274·30
	10. Nadwyżka do podziału		14.750·52
		15.276·82	15.276·82

III. Bilans.

		Szczegółowo		k.	gr.	k.	gr.
	Stan czynny:						
I.	*Lokacye:* 1. Bircza, Tow. zaliczkowe	4.902	12				
	2. Bóbrka, Tow. zaliczkowe	5.070	58				
	3. Cieszyn, Tow. poż. i oszczęd.	3.636	14				
	4. Dobczyce, Stow. poż. i oszczęd.	1.466	37				
	5. Drohobycz, Tow. zaliczkowe	8.563	05				
	6. Dukla, Tow. zaliczkowe	1.032	06				
	7. Gliniany, Tow. zaliczkowe	7.111	02				
	8. Gorlice, Tow. zaliczkowe	23.253	32				
	9. Jasło, Tow. zaliczkowe	3.026	42				
	10. Komarno, Tow. zaliczkowe	1.257	44				
	11. Krynica, Stow. poż. i oszczęd.	1.512	44				
	12. Limanowa, Tow. zaliczkowe	4.931	77				
	13. Lisko, Tow. zaliczkowe	1.337	50				
	14. Lwów, Bank zaliczkowy	69.700	—				
	15. Lwów, Pow. Tow. zaliczkowe	7.079	20				
	16. Lwów, Tow. wzaj. kredytu	2.958	98				
	17. Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.	11.619	09				
	18. Mościska, Tow. zaliczkowe	8.656	94				
	19. Nadwórna, Kasa zaliczkowa	1.486	71				
	20. Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa	4.152	—				
	21. Przemyśl, Kasa zal. rzem. i rol.	9.950	11				
	22. Radziechów, Tow. zaliczkowe	4.701	46				
	23. Rohatyn, Tow. zaliczkowe	8 662	59				
	24. Sądowa Wisznia, Kasa zalicz.	4.294	22				
	25. Stanisławów, Bank zaliczkowy	5.999	03				
	26. Strusów, Kasa oszczęd. i poż.	2.161	05				
	27. Zborów, Tow. zaliczkowe	1.035	15				
	28. Rach. bież. w lwow. Banku zal.	20.865	43	230.422	19		
	Stan bierny:						
II.	Udziały uprawnione do dywidendy					215.671	67
III.	Dywidenda do udziałów dopisana $7\frac{1}{4}$%					14.745	17
IV.	Nadwyżka nierozdzielona					5	35
	Razem			230.422	19	230.422	19

IV. Udziały uczestnikow.

L. bieżąca	Nr. udziału	Wkładka po 30. czerwca 1900		Dywidenda dopisana		Razem	
		k.	gr.	k.	gr.	k.	gr.
1	4	11.962	78	846	85	12.809	63
2	8	4.812	30	341	43	5.153	73
3	12	20.209	20	1.410	27	21.619	47
4	13	6.704	70	474	38	7.179	08
5	18	5.589	88	390	04	5 979	92
6	22	8.377	18	595	76	8.972	94
7	32	8.855	34	611	27	9.466	61
8	40	2.208	56	158	50	2.367	06
9	45	4.704	30	326	32	5.030	62
10	47	6.809	36	478	55	7.287	91
11	50	6.057	66	427	57	6.485	23
12	51	11.832	30	835	91	12 668	21
13	52	7.631	92	540	03	8.171	95
14	55	4.196	26	289	03	4.485	29
15	57	3.354	32	235	25	3.589	57
16	59	2.354	30	163	74	2.518	04
17	62	3.902	26	271	76	4.174	02
18	65	3.509	82	245	08	3.754	90
19	68	6.137	78	420	85	6.558	63
20	71	2.913	66	205	94	3.119	60
21	72	3.849	04	260	05	4.109	09
22	74	797	36	55	21	852	57
23	80	1.693	24	116	28	1.809	52
24	81	2.125	82	147	74	2.273	56
25	82	2.447	—	163	40	2.610	40
26	83	6.956	60	476	93	7.433	53
27	84	3.888	54	269	96	4.158	50
28	85	2 098	96	145	79	2.244	75
29	86	1.968	26	137	12	2.105	38
30	88	3.462	86	234	24	3.697	10
31	89	2.428	68	163	47	2 592	15
32	90	3 715	60	252	99	3.968	59
33	92	1.251	54	86	76	1.338	30
34	94	1.761	92	118	23	1 880	15
35	96	4.010	12	271	68	4.281	80
36	97	1.489	60	103	21	1.592	81
37	98	1.244	18	85	87	1.330	05
38	99	2.190	22	150	59	2.340	81
39	102	3.361	72	221	45	3.583	17
40	103	1.570	30	105	09	1.675	39
41	105	1.334	98	89	37	1.424	35
42	107	573	98	39	—	612	98
43	113	400	68	27	17	427	85
44	114	2.379	02	158	87	2.537	89
45	115	1.239	78	83	26	1.323	04
46	116	882	84	60	02	942	86
47	117	1.030	04	66	45	1.096	49
48	118	1.338	52	88	03	1.426	55
49	119	636	08	45	95	682	03
50	120	753	08	49	18	802	26
		195.004	44	13.541	89	208.546	33

L. bieżąca	Nr. udziału	Wkładka po 30. czerwca 1900		Dywidenda dopisana		Razem	
		k.	gr.	k.	gr.	k.	gr.
	Z przen.	195 004	44	13.541	89	208.546	33
51	121	1.297	72	84	65	1.382	37
52	122	690	68	46	13	736	81
53	124	993	36	65	94	1.059	30
54	125	404	34	27	14	431	48
55	126	1.090	36	71	03	1.161	39
56	127	538	84	35	12	573	96
57	128	538	84	35	12	573	96
58	129	449	20	29	92	479	12
59	131	365	12	24	28	389	40
60	132	1.414	22	89	39	1.503	61
61	135	739	30	46	72	786	02
62	136	811	92	50	94	862	86
63	137	425	82	27	64	453	46
64	138	363	98	21	77	385	75
65	139	337	68	24	48	362	16
66	140	564	54	31	42	595	96
67	141	1.265	54	78	60	1.344	14
68	143	416	74	23	04	439	78
69	147	437	02	24	80	461	82
70	148	713	52	41	86	755	38
71	149	494	68	28	80	523	48
72	150	921	94	49	20	971	14
73	151	590	80	33	15	623	95
74	152	474	94	26	73	501	67
75	154	321	66	15	24	336	90
76	156	406	24	19	72	425	96
77	157	188	52	10	55	199	07
78	158	113	56	6	01	119	57
79	159	386	48	18	81	405	29
80	160	257	54	12	35	269	89
81	161	477	28	23	54	500	82
82	162	407	88	20	55	428	43
83	163	236	28	9	67	245	95
84	164	339	90	15	37	355	27
85	165	120	—	4	71	124	71
86	166	120	—	4	71	124	71
87	167	108	—	4	23	112	23
88	168	240	—	9	42	249	42
89	169	152	—	5	18	157	18
90	170	75	20	1	09	76	29
91	171	48	—	—	87	48	87
92	172	18	—	—	32	18	32
93	173	73	31	1	09	74	40
94	174	60	—	—	90	60	90
95	175	13	32	—	12	13	44
96	176	70	—	—	41	70	41
97	177	51	36	—	30	51	66
98	178	33	60	—	19	33	79
99	179	8	—	—	06	8	06
		215.671	67	14.745	17	230.416	84

V. Wpłaty poszczególnych Towarzystw.

Nr. porządk.	Ilość członków		Wpłacono po 30. czerwca 1900		Dywidenda dopisana		Razem	
1	4	Bircza, Tow. zal.	366	—	13	97	379	97
2	1	Bobrka, Tow. zal.	2.208	56	158	50	2.367	06
3	1	Borszczów, P. K. z. i o.	337	68	24	48	362	16
4	13	Cieszyn, T. poż. i o.	21.847	06	1.497	25	23.344	31
5	1	Czortków, Bank zal.	73	31	1	09	74	40
6	1	Dobczyce, St. p. i oszcz	882	84	60	02	942	86
7	3	Drohobycz, Tow. zal.	7.600	06	530	35	8.130	41
8	2	Dukla, Tow. zal.	644	02	31	16	675	18
9	1	Frysztat, Bank. rol.	1.244	18	85	87	1.330	05
10	2	Gliniany, Tow. zal.	6.762	70	465	99	7.228	69
11	5	Gorlice, Tow. zal.	19.619	18	1.376	84	20.996	02
12	3	Jasło, Tow. zal.	2.895	50	184	41	3.079	91
13	1	Komarno, Tow. zal.	365	12	24	28	389	40
14	1	Krynica, St. p. i oszcz.	48	—	—	87	48	87
15	2	Limanowa, Tow. zal.	2.119	06	143	92	2.262	98
16	2	Lisko, Tow. zal.	2.853	24	183	12	3.036	36
17	4	Lwów, Związek	16 936	36	1.183	45	18.119	81
18	8	Lwów, Bank zal.	44.225	78	3.039	13	47.264	91
19	2	Lwów, Pow. T. zal.	5.153	50	356	24	5.509	74
	57	Do przeniesienia	136.182	15	9.360	94	145.543	09
	57	Z przeniesienia	136.182	15	9.360	94	145.543	09
20	2	Lwów, T. wzaj. kred.	2.132	34	144	58	2.276	92
21	7	Łańcut, K. zal. i o.	15 677	42	1.065	39	16.742	81
22	2	Łańcut, T. pr. i handl.	1.077	68	70	24	1 147	92
23	3	Mościska, Tow. zal.	9.681	04	678	66	10.359	70
24	2	Nadwórna, Kasa zal.	1.567	34	104	94	1.672	28
25	2	Nowy Sącz, Kasa zal.	914	30	48	34	962	64
26	2	Podhajce, Tow. zal.	392	—	14	60	406	60
27	4	Przemyśl, K. z. r. i rol.	9.289	32	627	82	9.917	14
28	3	Radziechów, T. zal.	10.307	64	725	15	11.032	79
29	3	Rohatyn, Tow. zal.	10.708	08	728	27	11.436	35
30	1	Rozdół, Tow. zal.	363	98	21	77	385	75
31	3	Rudki, Tow. zal.	7.047	14	487	02	7 534	16
32	1	Sądowa Wisznia, K. z.	739	30	46	72	786	02
33	2	Stanisławów, B. zal.	5.891	54	397	71	6.289	25
34	1	Strusów, K. o. i poż.	1.090	36	71	03	1.161	39
35	1	Tłumacz, Tow. kred.	407	88	20	55	428	43
36	2	Zborów, Tow. zal.	904	44	46	79	951	23
37	1	Żydaczów, P. K. z. i o	1.297	72	84	65	1.382	37
	97	Razem	215.671	67	14.745	17	230.416	84

We Lwowie, dnia 15. września 1900.

Zarząd Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Władysław Terenkoczy. ***Narcyz Ulmer.***

Komisya rewizyjna: ***Dr. Jan Kuczkiewicz, Angelo Bartoń.***

Spis członków.

1. Bałtarowicz Andrzej, Gliniany, Towarzystwo zaliczkowe.
2. Baranowicz Kornel, Bircza, Towarzystwo zaliczkowe.
3. Bartoń Angelo, Lwów, Tow. wzaj. kred.
4. Biechoński Wojciech, Gorlice, Towarzystwo zaliczkowe.
5. Bieniek Franciszek, Czortków, Bank zaliczkowy.
6. Borowski Antoni, Gorlice, Towarzystwo zaliczkowe.
7. Borysiewicz Bazyli, Nadwórna, Kasa zaliczkowa.
8. Brodman Wincenty, Stanisławów, Bank zaliczkowy.
9. Brzuchowski Teodor, Bobrka, Towarzystwo zaliczkowe.
10. Bużek Jerzy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
11. Chaberski Włodzimierz, Lwów, Pow. Tow. zaliczkowe.
12. Chmielewski Józef, Gorlice, Towarzystwo zaliczkowe.
13. Cholewa Feliks, Cieszyn, Tow. oszcz. i poż.
14. Chorążanka Bronisława, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
15. Czarny Jan, Rozdół, Towarzystwo zaliczkowe.
16. Dembiczak Władysław, Sądowa Wisznia, Kasa zal. „Nadz.".
17. Domagalski Ignacy, Lwów, Związek.
18. Drogoń Kazimierz, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
19. Dyrna Ferdynand, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
20. Filasiewicz Hilary, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
21. Foltyn Antoni, Dukla, Towarzystwo zaliczkowe.
22. Freudenberg Emil, Lisko, Towarzystwo zaliczkowe.
23. Friedel Franciszek, Frysztat, Bank rolniczy.
24. Gache Eugeniusz, Strusów, Kasa oszczęd. i pożyczek.
25. Garbiak Michał, Nadwórna, Kasa zaliczkowa.
26. Garczyński Franciszek, Podhajce, Tow. zaliczkowe.
27. Giebułtowicz Franciszek, Przemyśl, Kasa zal. rzem. i roln.
28. Gilatowski Karol, Lwów, Bank zaliczkowy.
29. Gołębiowski Eugeniusz, Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa.
30. Gołębiowski Seweryn, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
31. Grabowski Stanisław, Dukla, Towarzystwo zaliczkowe.
32. Grudziński Marcin, Lwów, Bank zaliczkowy.
33. Januszewski Ignacy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
34. Jasiński Tomasz, Lwów, Związek.
35. Jaworski Grzegorz, Borszczów, Pow. Kasa zal. i oszczęd.
36. Jurkiewicz Maryan, Podhajce, Tow. zal.
37. Justian Józef, Lwów, Bank zaliczkowy.
38. Kempski Michał, Jasło, Towarzystwo zaliczkowe.
39. Kęskiewicz Stanisław, Łańcut, Kasa zalicz. i oszczęd.
40. Klimuntowski Jan, Stanisławów, Bank zaliczkowy.
41. Kment Stanisław, Przemyśl, Kasa zaliczkowa.
42. Koczy Ernest, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
43. Kolek Jan, Łańcut, Kasa zalicz. i oszczęd.
44. Kondup Jakób, Bircza, Towarzystwo zaliczkowe.
45. Kosman Jan, Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa.
46. Kotulski Henryk, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
47. Kowalewski Izydor, Rohatyn, Towarzystwo zaliczkowe.
48. Krzan Jakób, Łańcut, Tow. prod. i handl.
49. Kruszelnicki Józef, Tłumacz, Tow. kredyt. „Oszczędność".
50. Kuczkiewicz Jan dr., Lwów, Bank zaliczkowy.
51. Kusiak Marcin, Jasło, Towarzystwo zaliczkowe.
52. Lachol Leon, Rudki, Towarzystwo zaliczkowe.
53. Lerch Wojciech, Lwów, Bank zaliczkowy.
54. Lesiecki Jan Władysław, Limanowa, Tow. zaliczkowe.
55. Łaba Jan, Mościska, Towarzystwo zaliczkowe.
56. Macura Jerzy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
57. Mamica Paweł, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
58. Manasterski Seweryn, Rohatyn, Towarzystwo zaliczkowe.
59. Marx Franciszek, Rohatyn, Towarzystwo zaliczkowe.
60. Dr. Marynowski Józef, Bircza, Tow. zaliczkowe.
61. Masiuk Leopold, Mościska, Tow. zaliczkowe.
62. Mazowiecki Cioth Waldemar, Lwów, Związek.
63. Mech Mikołaj, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
64. Merunowicz Teofil, Lwów, Pow. Tow. zaliczkowe.
65. Michalski Stefan, Dobczyce, Stow. poż. i oszcz. „Wzaj. pom.".
66. Mrozowski Franciszek, Radziechów, Tow. zaliczkowe.
67. Niewiadomski Jan, Drohobycz, Tow. zaliczkowe.
68. Obstowa Stanisława, Łańcut, Kasa zal. i oszcz.
69. Osiński Michał, Przemyśl, Kasa zaliczkowa.
70. Paraszczak Jan, Rudki, Tow. zaliczkowe.
71. Paszkowski Ludwik, Lisko, Tow. zaliczkowe.
72. Potocki Maryan, Krynica, Stow. poż. i oszczędn.
73. Prymus Paweł, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
74. Pusz Ludwik, Łańcut, Tow. prod. i handl.
75. Raciborski Władysław, Zborów, Tow. zaliczkowe.
76. Reszetyłowicz Filemon ks., Gliniany, Tow. zaliczkowe.
77. Rogowski Daniel, Zborów, Tow. zaliczkowe.
78. Russocka Marya, Limanowa, Tow. zaliczkowe.
79. Ruszczyński Gwido, Lwów, Bank zaliczkowy.
80. Rybacki Józef, Drohobycz, Tow. zaliczkowe.
81. Rybak Andrzej, Łańcut, Kasa zal. i oszczędn.
82. Sadowski Stanisław, Radziechów, Tow. zaliczkowe
83. Salamon Jan, Radziechów, Tow. zaliczkowe.
84. Sałaban Tomasz, Komarno, Tow. zaliczkowe.
85. Sikora Adam, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
86. Szayna Stanisław, Drohobycz, Tow. zaliczkowe.
87. Szepieciński Leonard, Bircza, Tow. zaliczkowe.
88. Szczurkowski Jan, Żydaczów, Pow. Kasa zal. i oszczęd.
89. Teper Andrzej, Cieszyn, Tow. oszczędn. i poż.
90. Terenkoczy Władysław, Lwów, Bank zaliczkowy.
91. Terlecki Kazimierz, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
92. Ulmer Narcyz, Lwów, Związek.
93. Urba Wojciech, Jasło, Tow. zaliczkowe.
94. Wiśniewski Antoni, Lwów, Tow. wzaj. kredytu.
95. Witek Adam, Mościska, Tow. zaliczkowe.
96. Wunsch Stanisław, Przemyśl, Kasa zaliczkowa.
97. Zbrożek Piotr, Rudki, Tow. zaliczkowe.
98. Żardecki Bolesław, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
99. Żmudzki Wacław, Lwów, Bank zaliczkowy.